

Elkoņa locītavas arodslimības pārtikas ražošanas nozarē

Jelena Reste, Dr. med.

arodveselības un arodslimību ārste, sāpju ārste
asoc. profesore, vad. pētniece

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

03.06.2025.

Rīgas Stradiņa universitāte
Aroda un vides medicīnas katedra
Darba drošības un vides veselības institūts

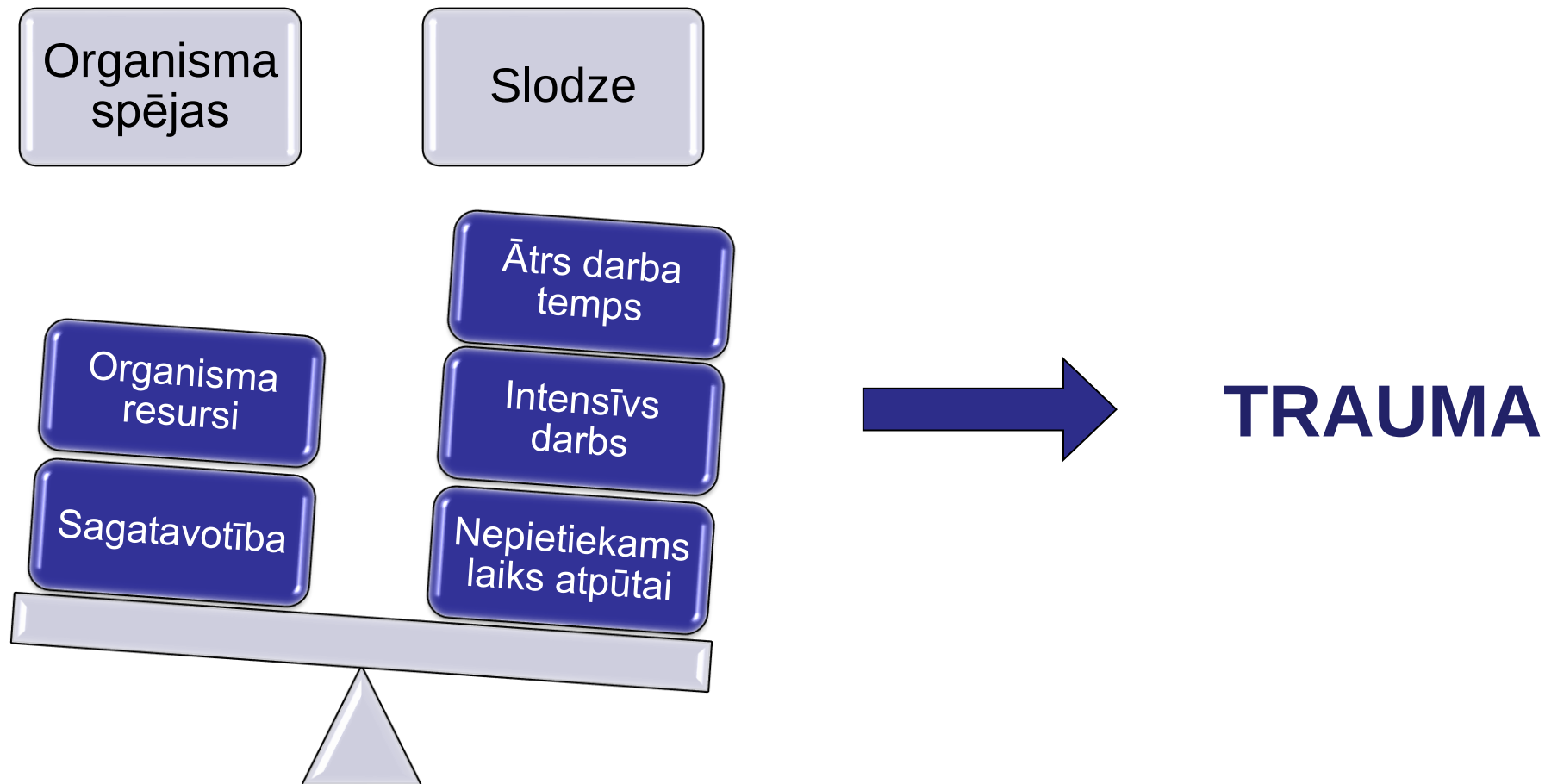
Galvenie riski elkonim pārtikas ražošanas nozarē nodarbinātajiem

- atkārtotas un vienveidīgas kustības
- ātras biežas kustības,
- ātrs darba temps,
- ergonomiski slikti iekārtota darba vieta,
- neērti rīku rokturi un neergonomiskas pozas
- nepareizu vai neērtu rīku izmantošana
- darbs, atbalstoties ar elkoni pret cietu virsmu
- smagumu celšana un noturēšana rokā

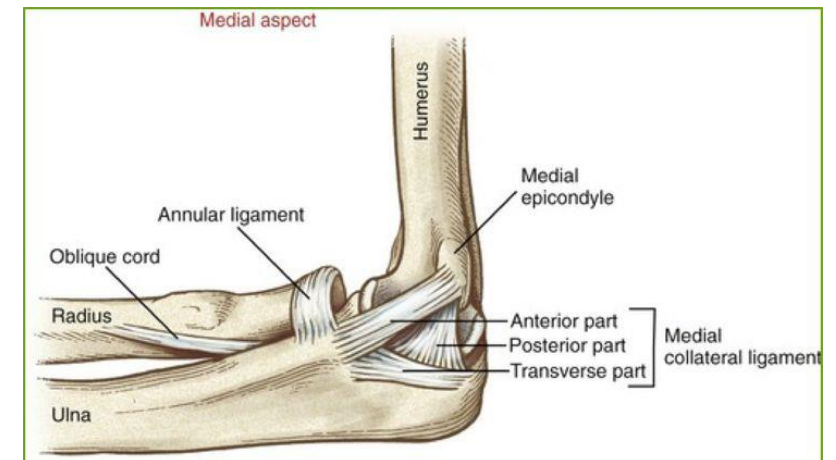
Pārslodzes izraisītie veselības traucējumi

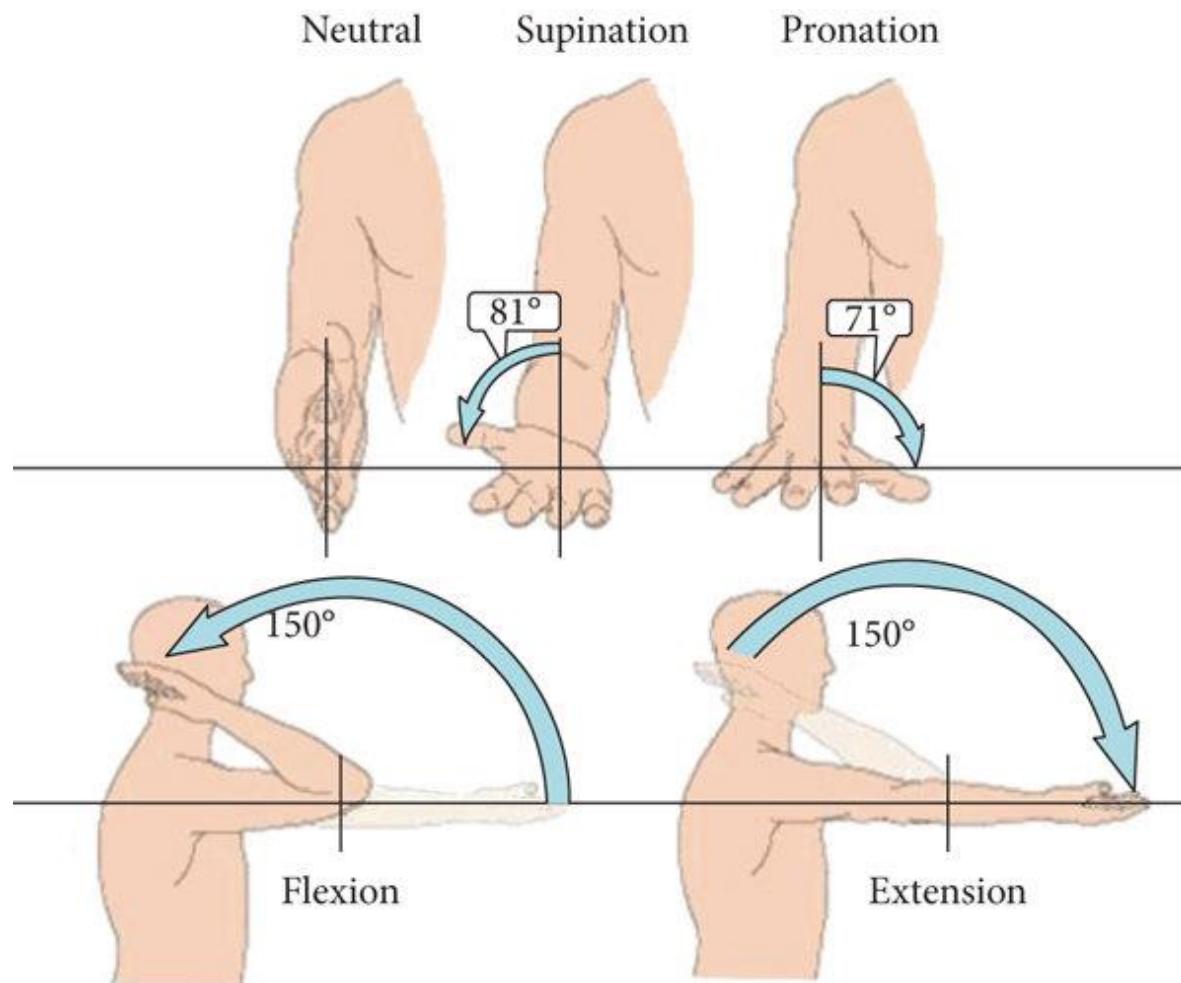
Elkoņa anatomija

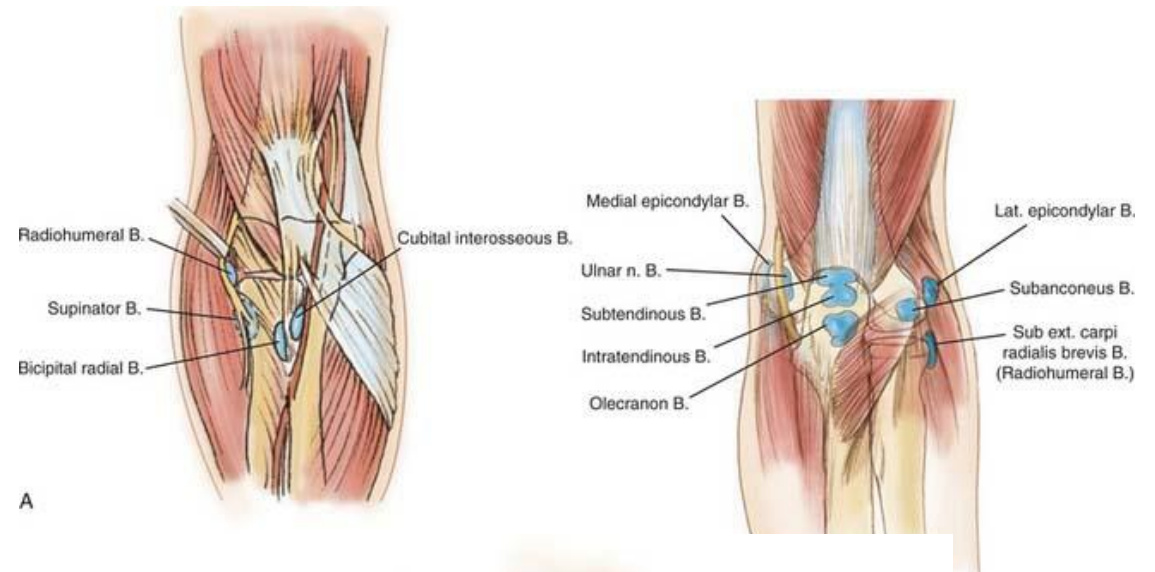
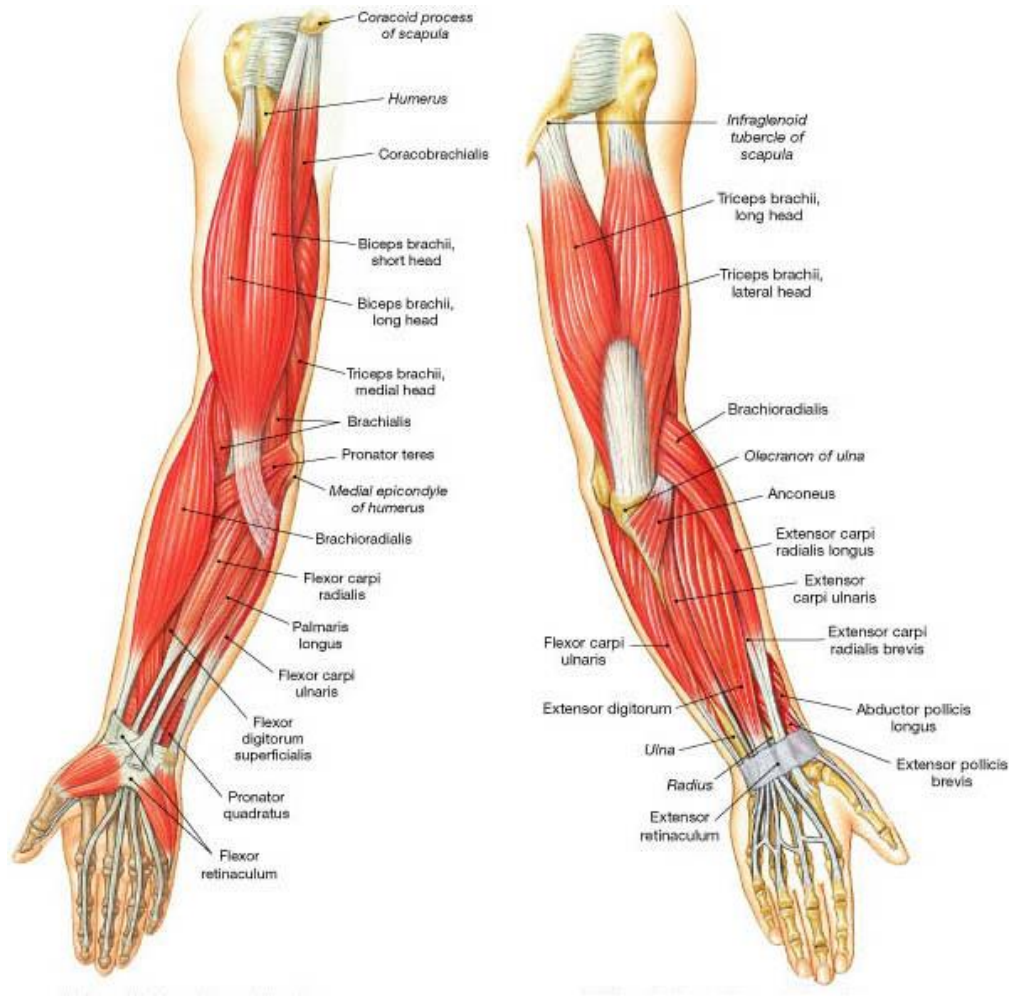
Elkoņa anatomija

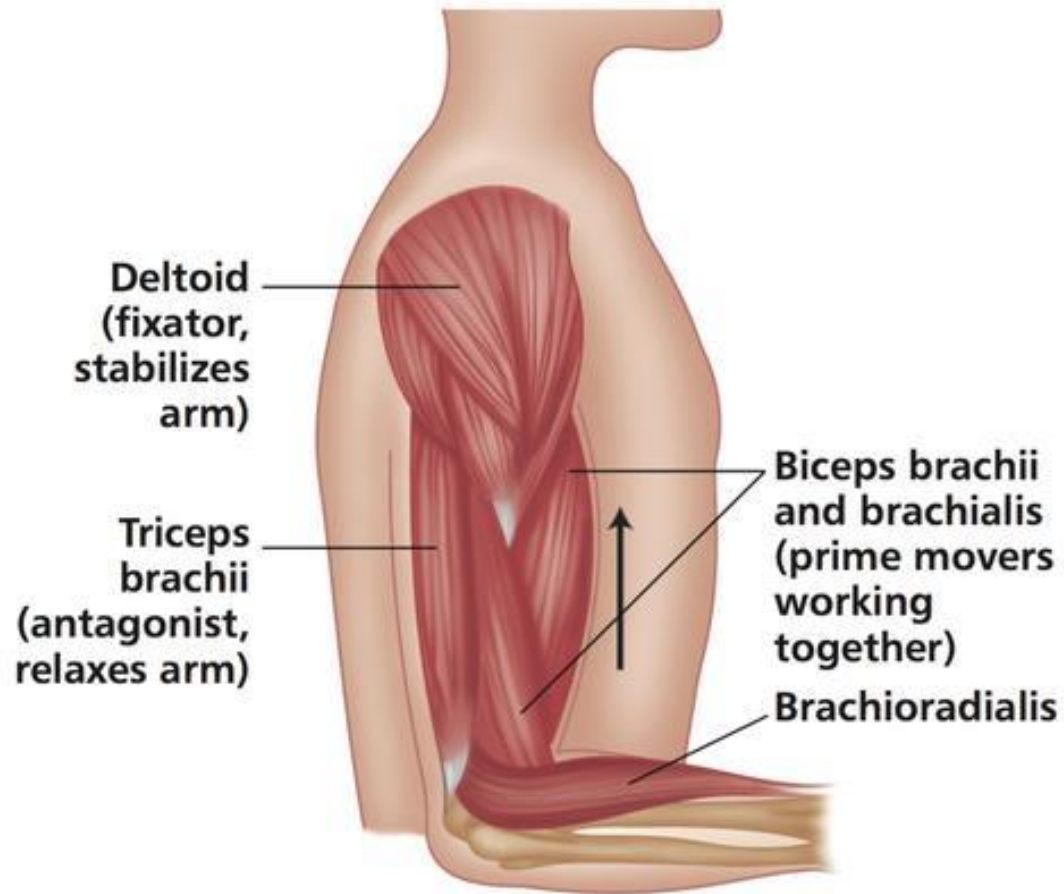
Kustības elkoņa locītava

Elkoņa anatomija

Muskuļi agonisti, sinerģisti un antagonisti

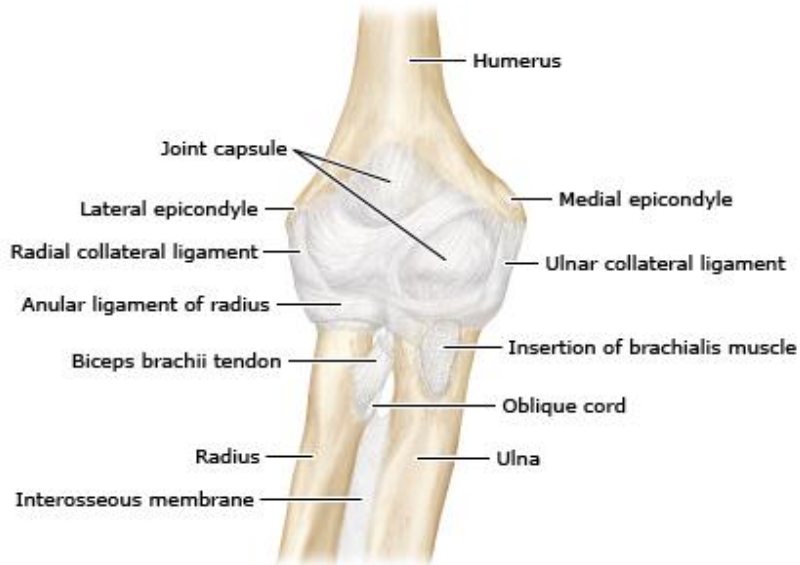

Muskuļu nozīme locītavu stabilizācijā

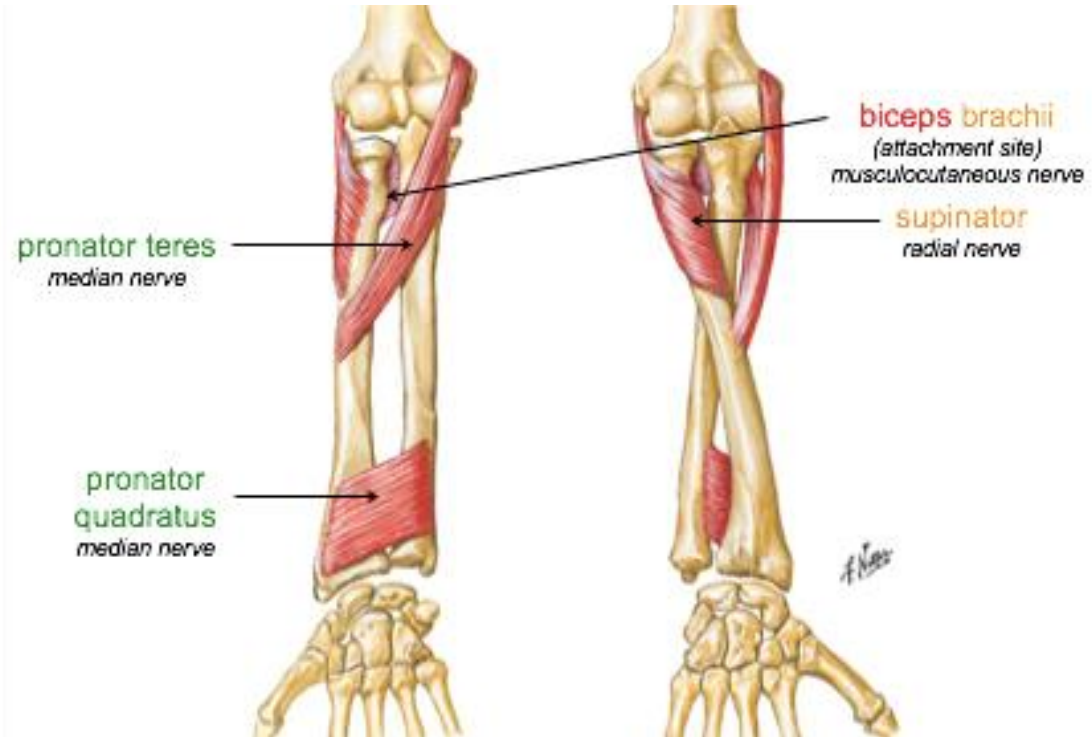
Elbow joint: Anterior, lateral, and medial views

UpToDate®

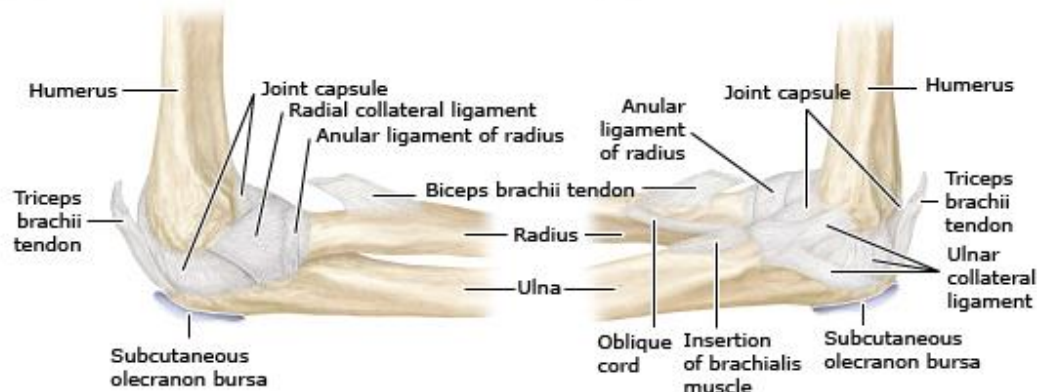
A Anterior view

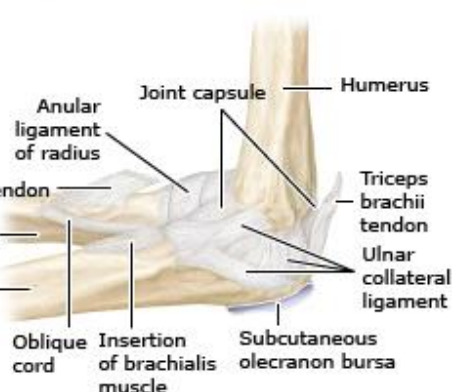
Anconeus

B Lateral view

C Medial view

https://www-uptodate-com.db.rsu.lv/contents/search?search=epicondylitis&sp=0&searchType=PLAIN_TEXT&source=USER_INPUT&searchControl=TOP_PULLDOWN&searchOffset=1&autoComplete=true&language=en&max=10&index=0~10&autoCompleteTerm=epicon

Miofasciālas ķēdes

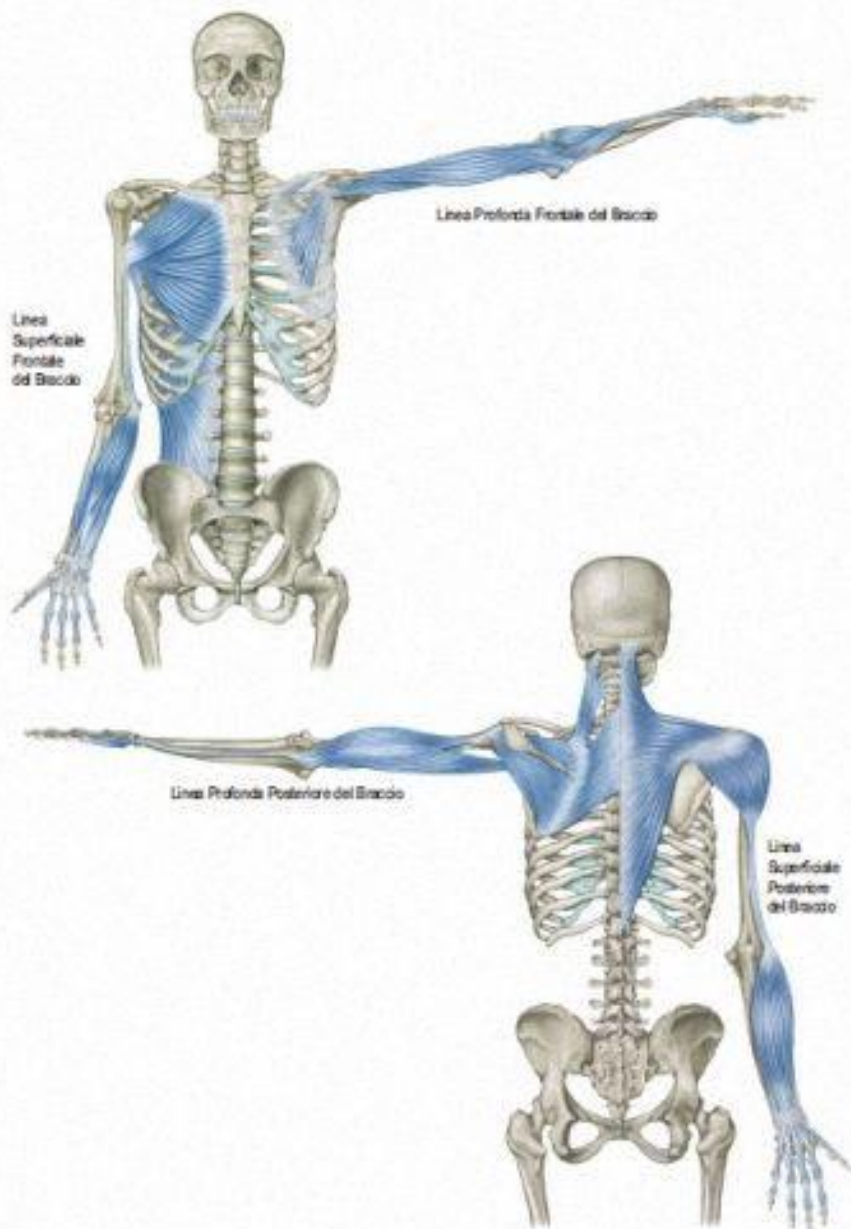
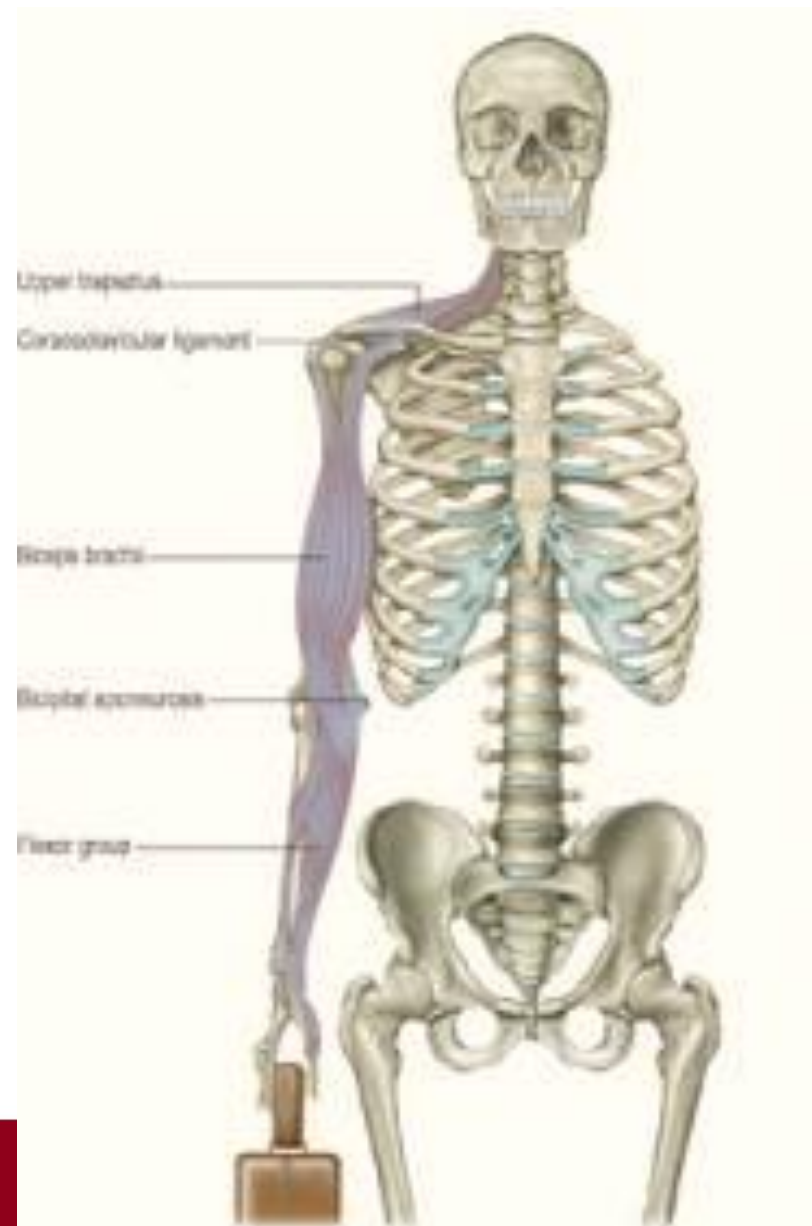
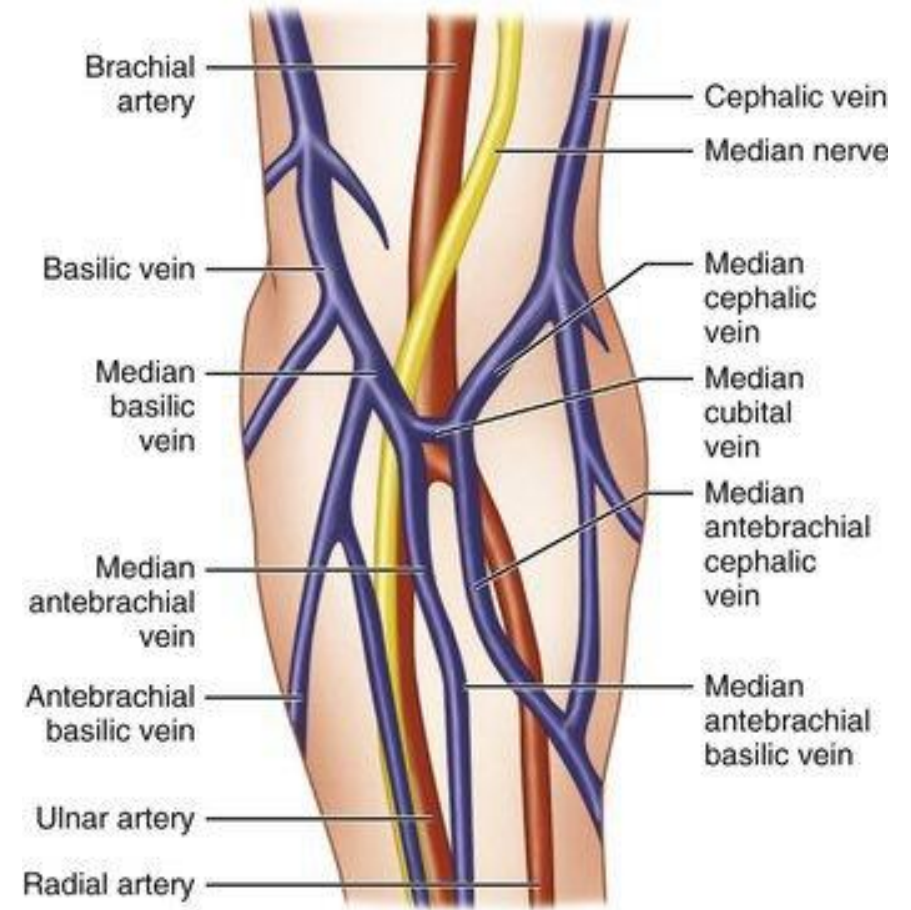
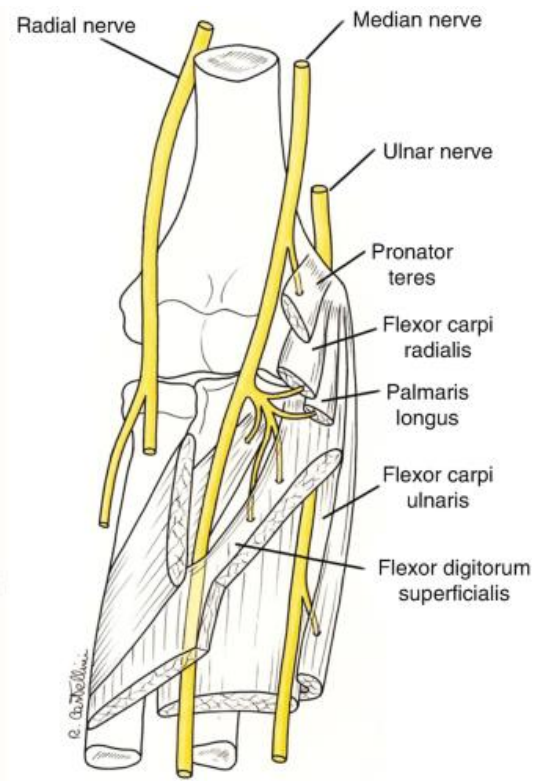
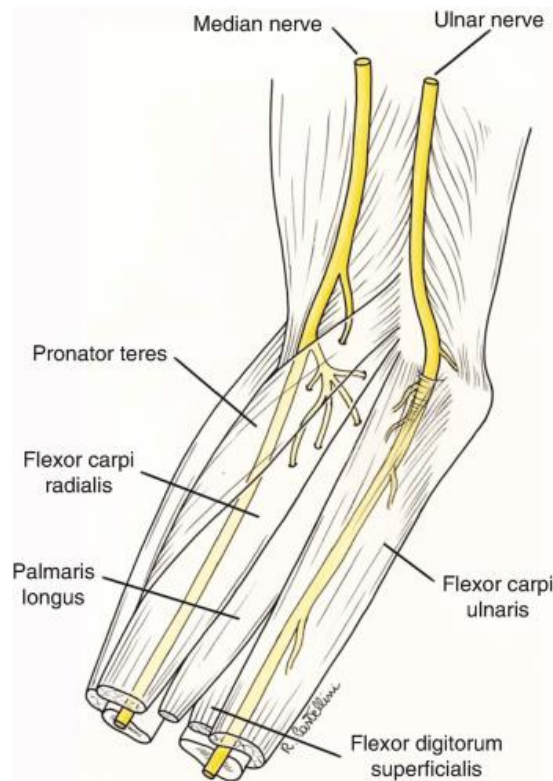

Fig. 7.1 Le Linee del Braccio.

Nervi elkoņa apvidū

Biežākās elkoņa arodslimības

MSS

- Epikondilīti:
 - » mediālais
 - » laterālais
- Elkoņa bursīts
- Tendinīti
- Miofasciālās sāpes apakšdelma un augšdelma muskulatūrā

Perifērā nervu sistēma

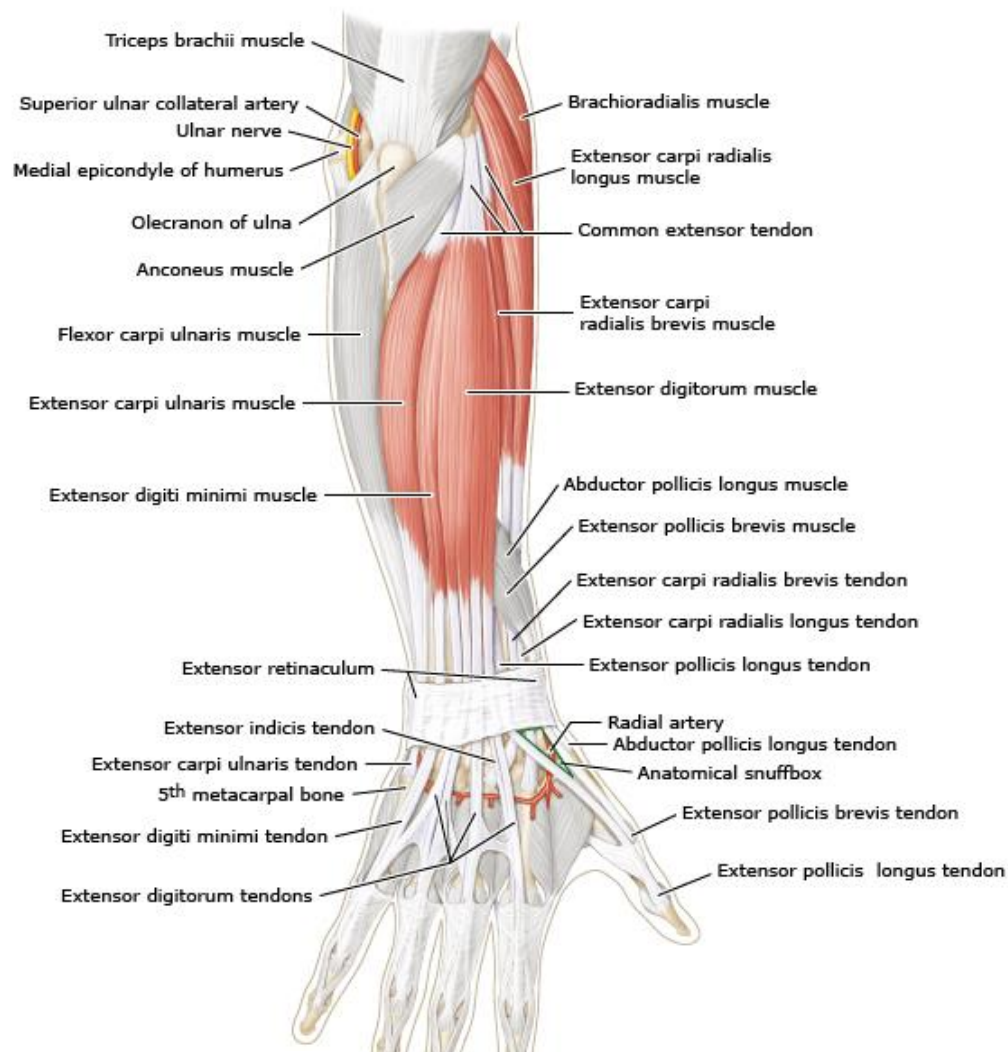
- N.ulnaris bojājums elkoņa līmenī
- Pronator teres sindroms (vidusnerva saspiedums)

Kauli un locītavas

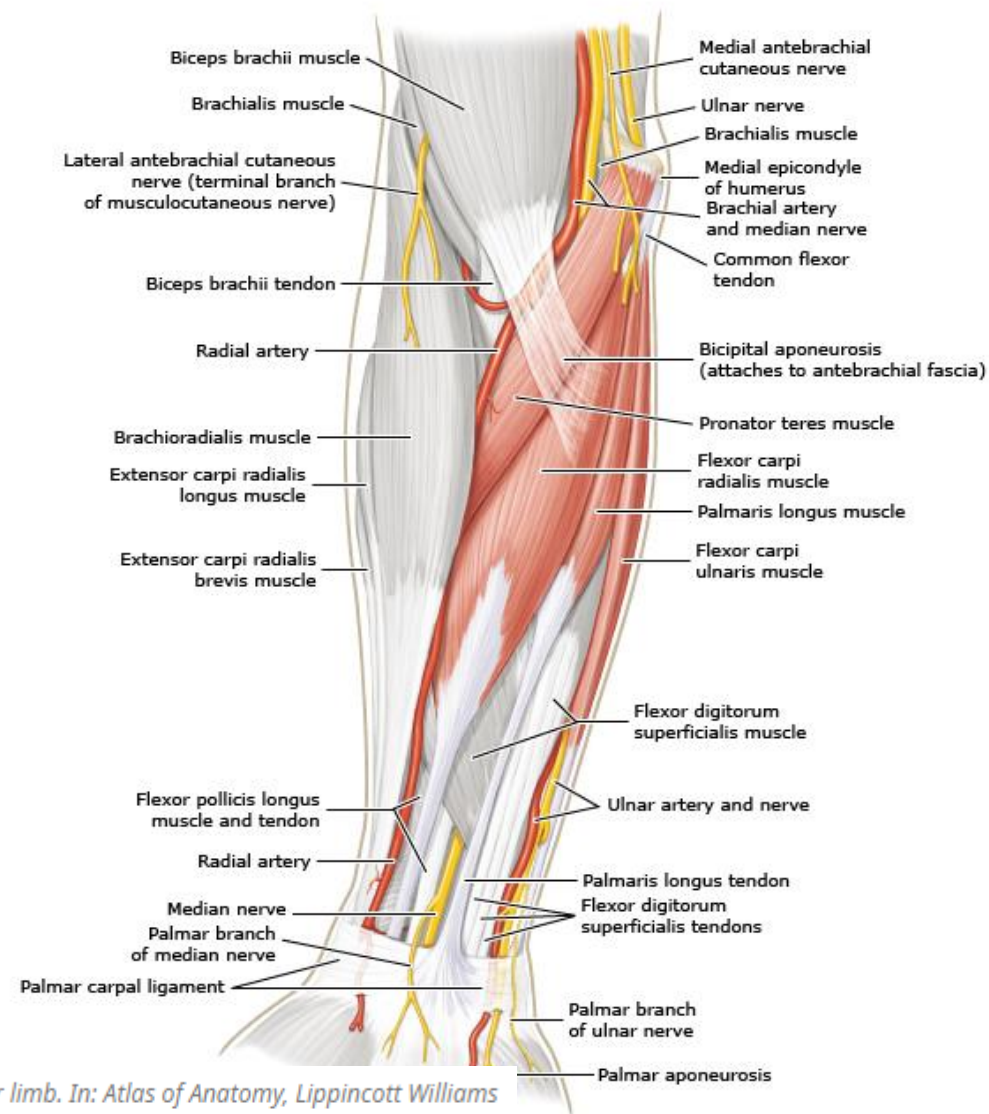
- Deformējošā osteoartroze

Mediālais un laterālais epikondilīts

Muscles of the posterior forearm: Superficial dissection

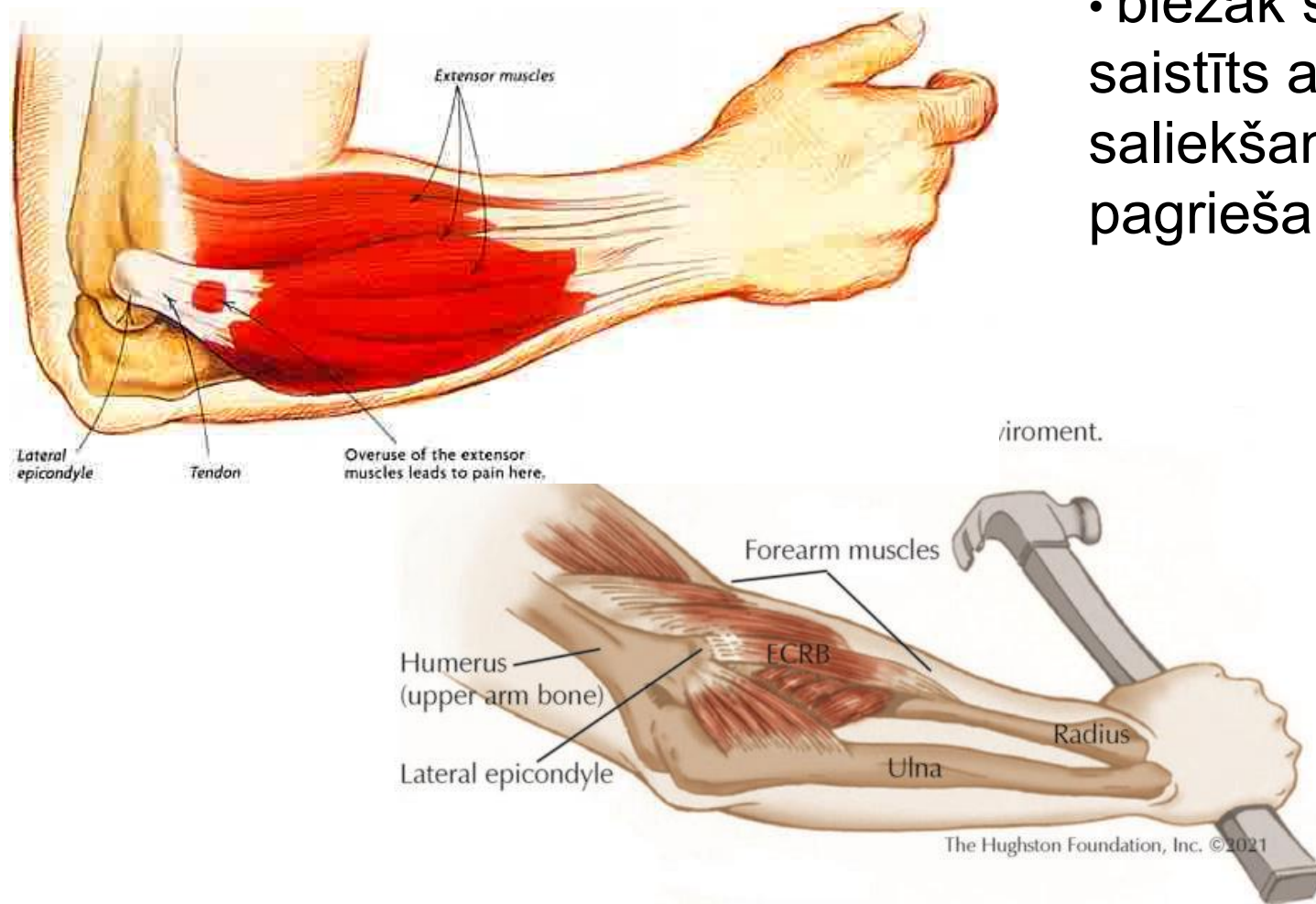

Muscles of the anterior forearm, superficial dissection

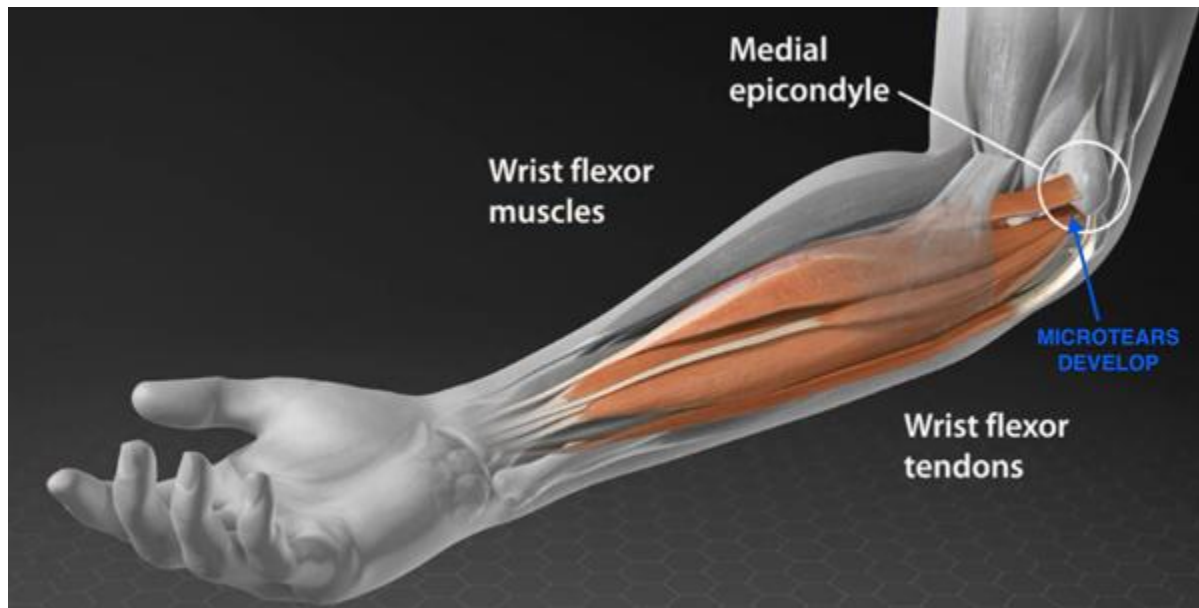

Laterālais epikondilīts «tenisista elkonis»

- biežāk slimo strādnieki, kam darbs saistīts ar biežu apakšdelma saliekšanu un atliekšanu, pagriešanu uz iekšu un uz āru

Mediālais epikondilīts «golfa spēlētāja elkonis»

- Sāpes plaukstas un apakšdelma saliekšanas un plaukstas iekšējās rotācijas laikā.
- Ja iekaisums izplatās uz blakus esošiem audiem var attīstīties elkoņa nerva bojājums.

Diagnostika

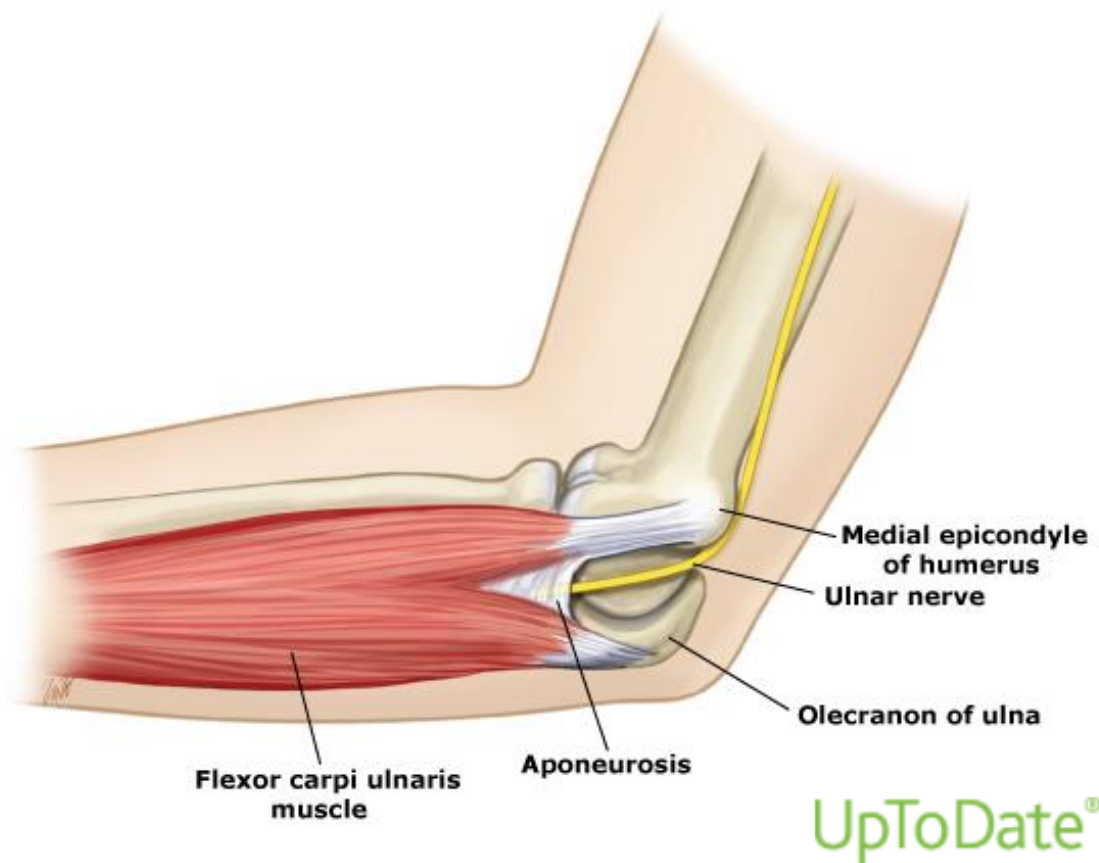
- sāpīgums cīpslas pietiprināšanas vietā;
- iestiepuma simptoms –veikt kustību, kas iestieptu attiecīgu muskuli, pretojoties pretēji vērstai kustībai;
- aktīvu un pasīvu kustību ierobežojums elkoņa locītavā;
- mīksto audu un locītavu ultrasonogrāfija;
- MRI.

Neinformatīvi:

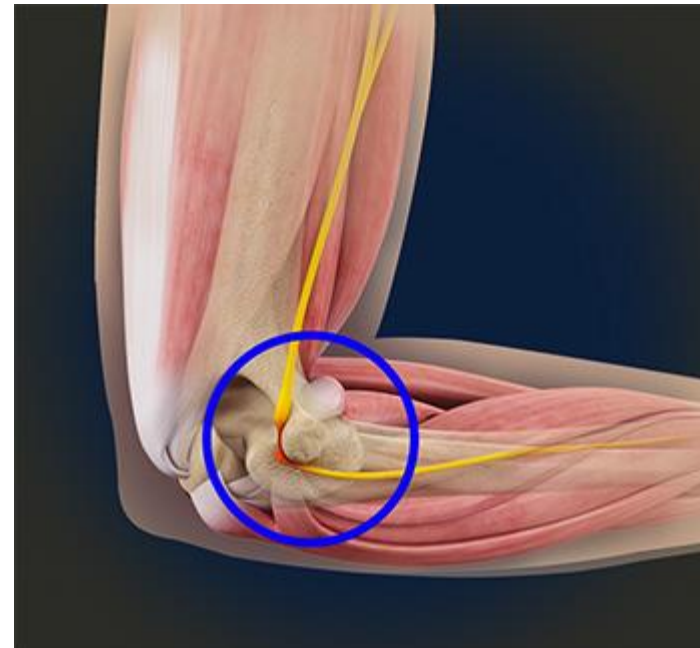
- rentgenogramma
- CT

Elkoņa nerva bojājums

Anatomy of the ulnar nerve at the elbow

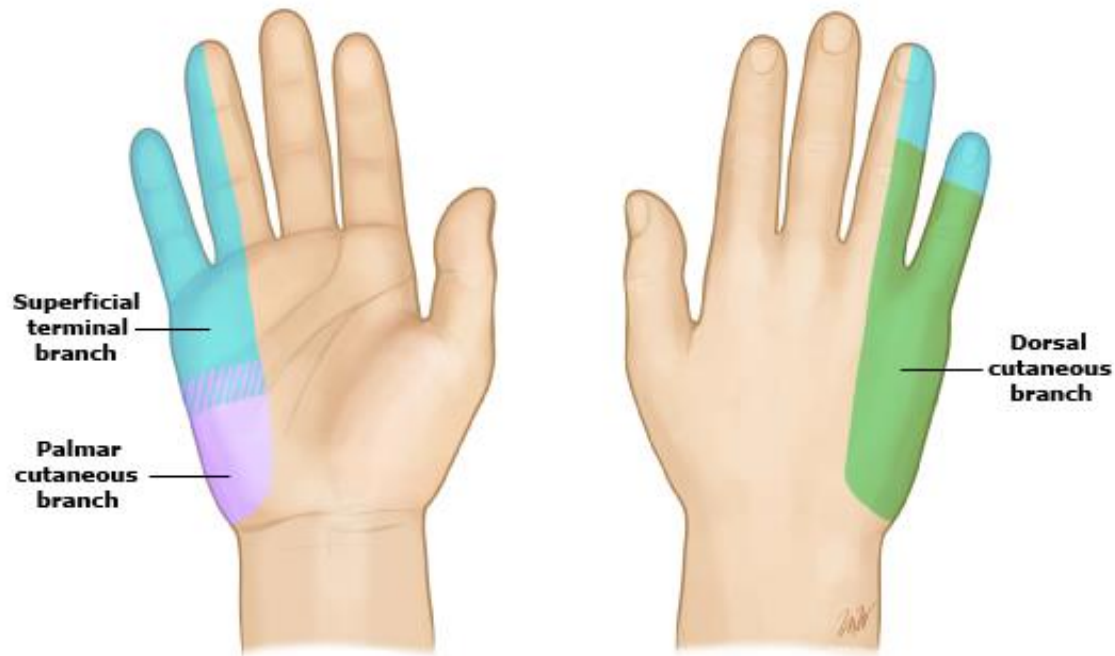
This figure illustrates the relationship between the ulnar nerve at the elbow and musculoskeletal anatomy. Note the position of the nerve relative to the medial epicondyle and the aponeurosis of the flexor carpi ulnaris which forms the roof of the true cubital tunnel.

Elkoņa nerva bojājums

Ulnar nerve distribution

Cutaneous sensory distribution of the ulnar nerve

This illustration show the cutaneous sensory distribution of the three major branches of the ulnar nerve.

UpToDate®

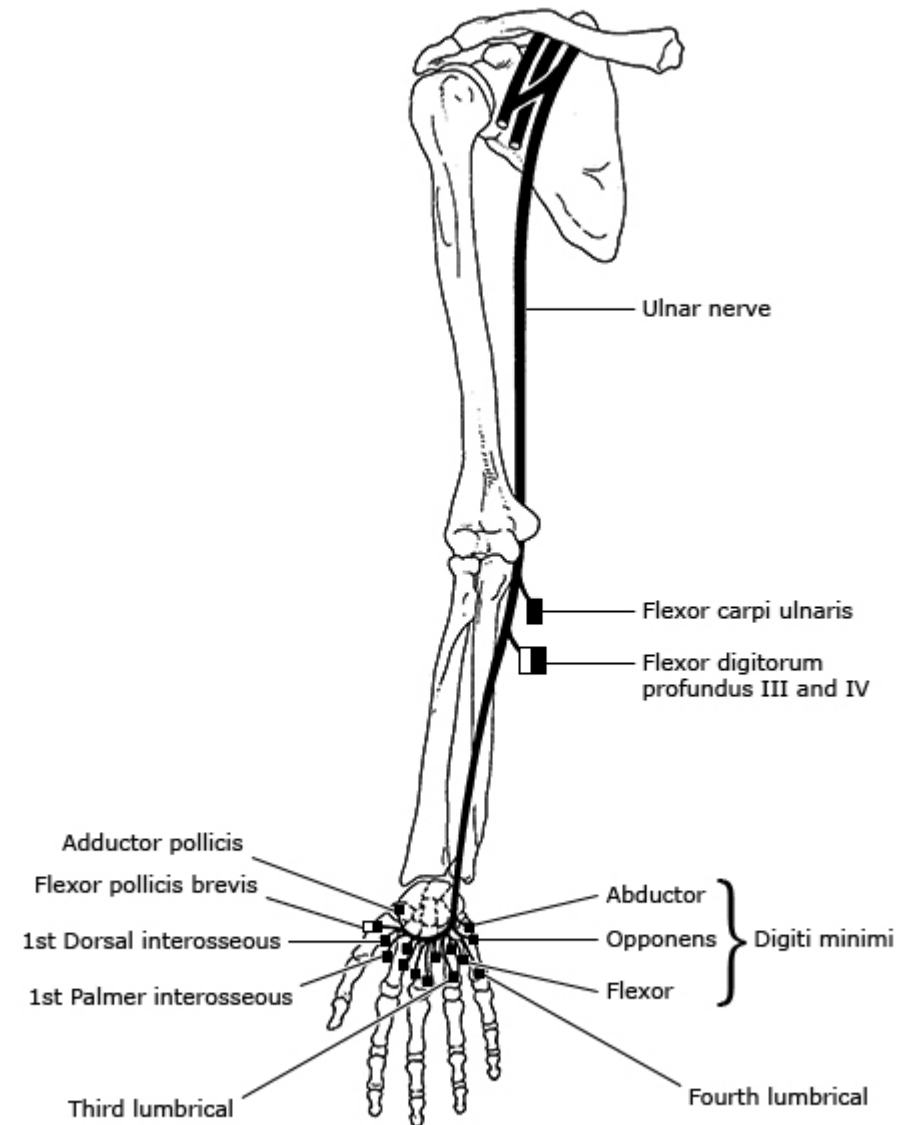
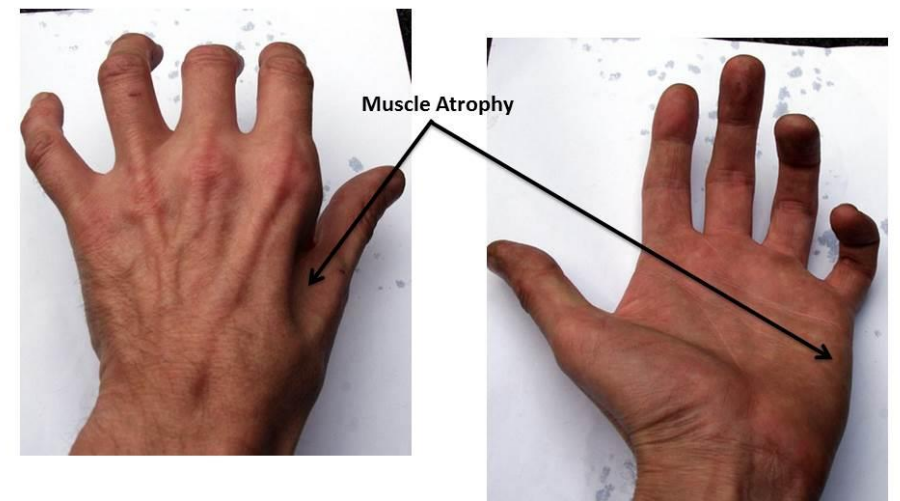

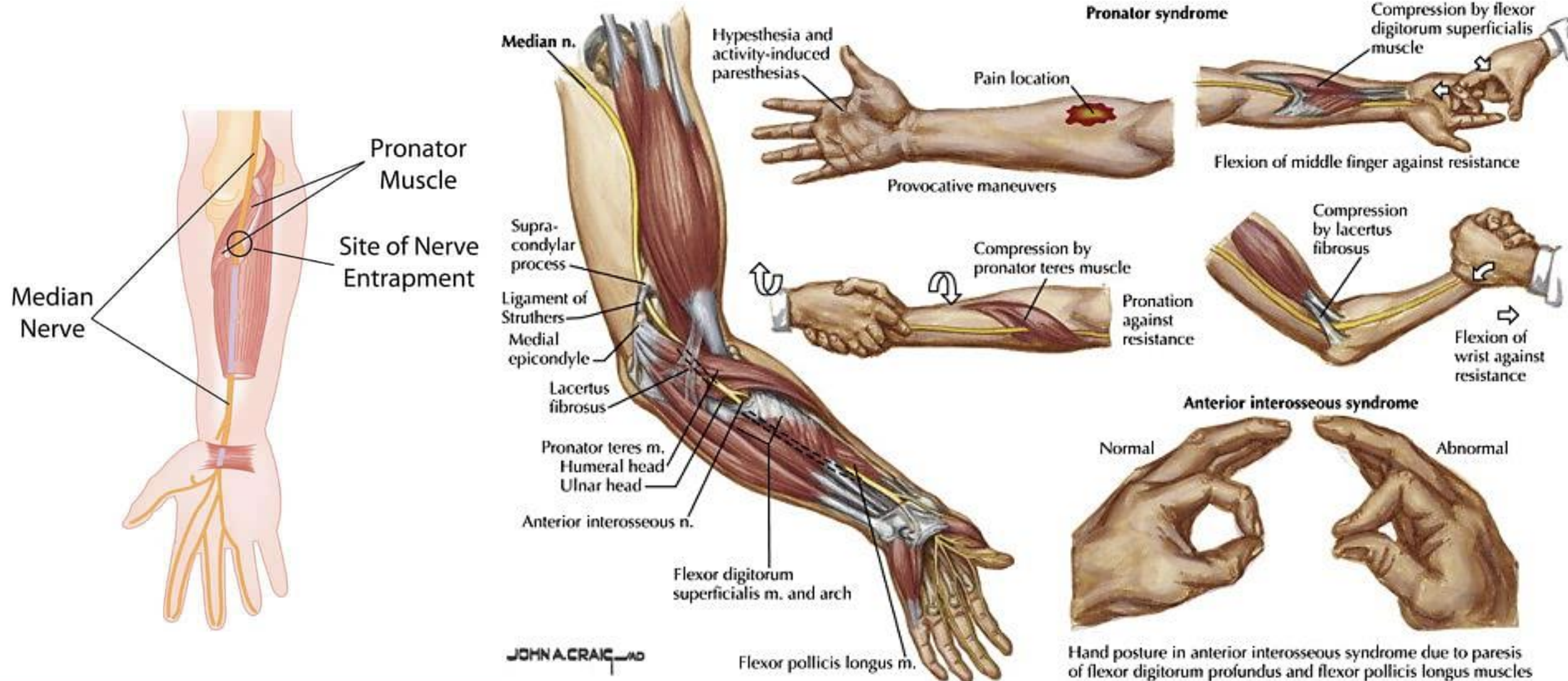
Diagram of the ulnar nerve and the muscles which it supplies.

Diagnostika

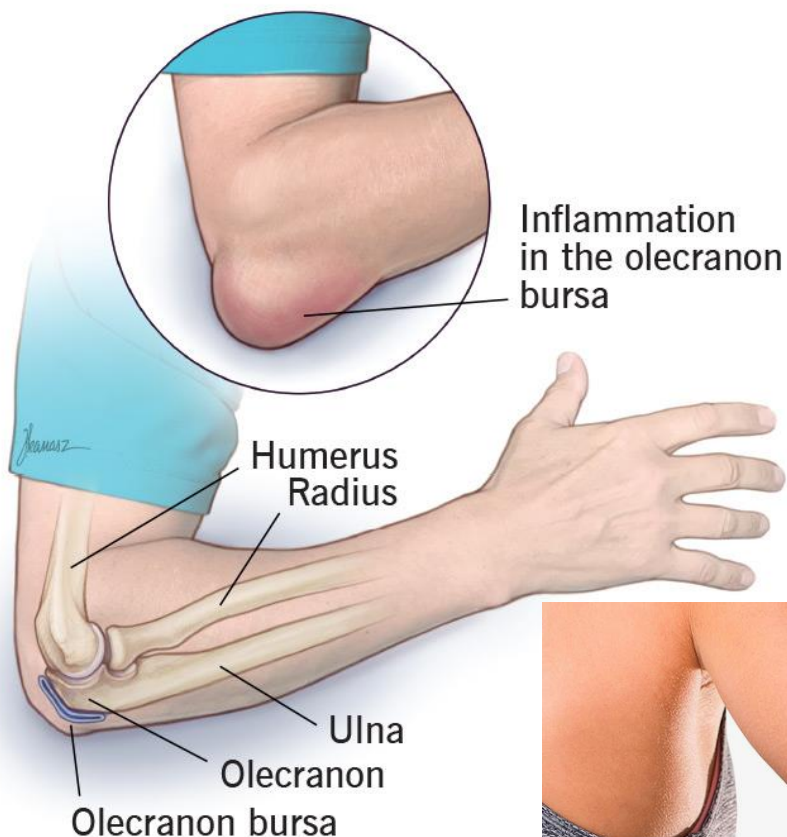
- Jušanas traucējumi plaukstas 4., 5. pirkstā.
- Vājums 4., 5. pirkstā (nevar paskrāpēt galdu ar 4., 5. pirkstu) un vājums plaukstas un pirkstu saliekšanā.
- Neiromiogrāfija – elektrisko impulsu pārvades pa nerviem noteikšana.
- Ultrasonogrāfija.

M.pronator teres (apaļā pagriežējmuskuļa) sindroms ar vidusnerva kompresiju

Elbow (Olecranon) Bursitis

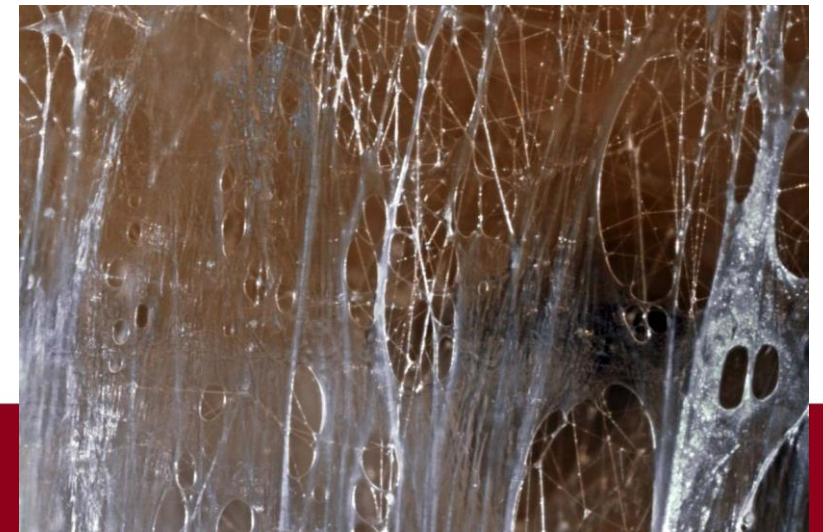
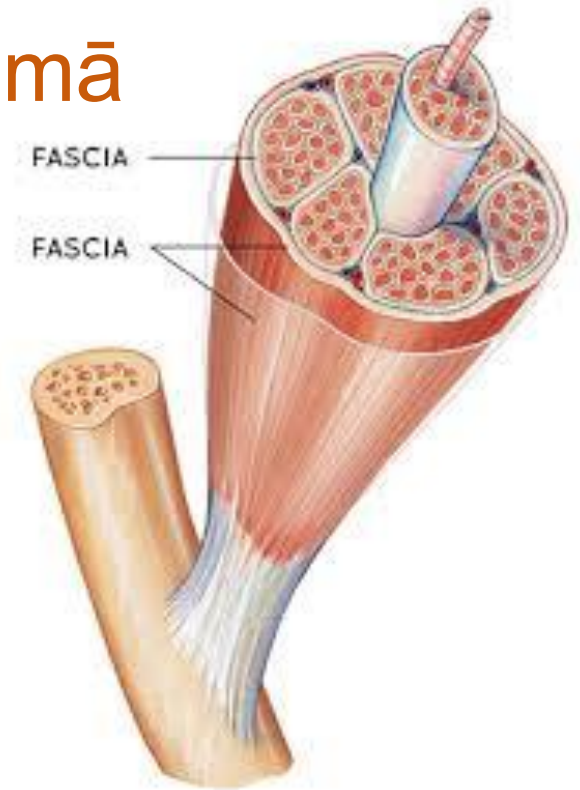
Elkoņa gļotsomiņas iekaisums

- Attīstās tiem, kas strādā, balstoties uz elkoņa
- Jāpārbauda, vai nav inficēts (intensīvs apsārtums, pietūkums, nobrāzumi)
- Diagnostika – klīniski, ultrasonogrāfija, punkcija, uzsējums
- Profilakse: izmainīt darba pozu vai izmantot polsterējumu

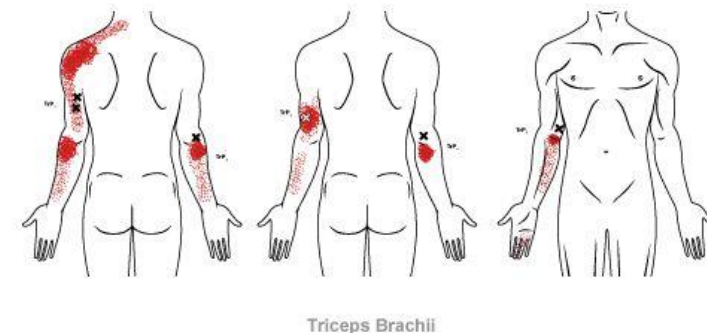
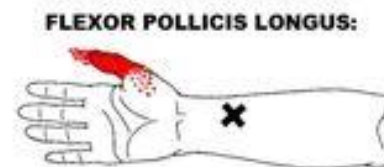
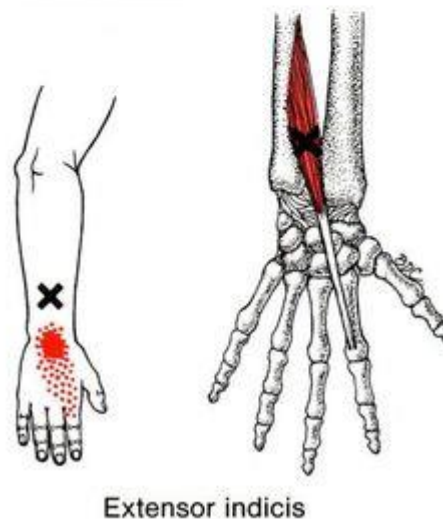
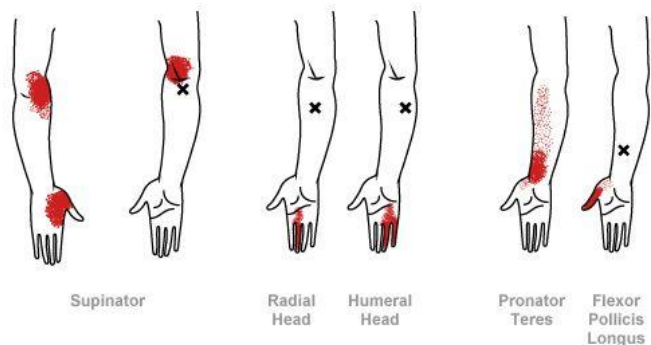
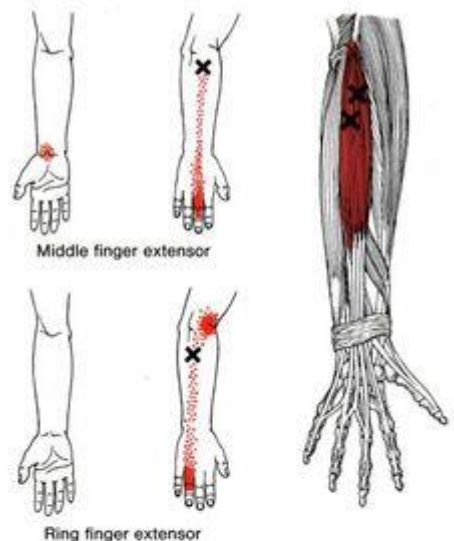
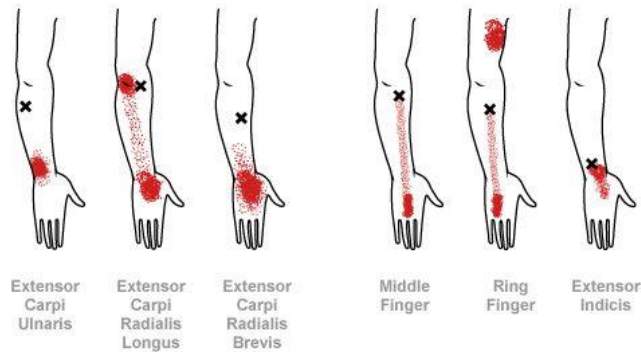

Miofasciālās sāpes apakšdelmā

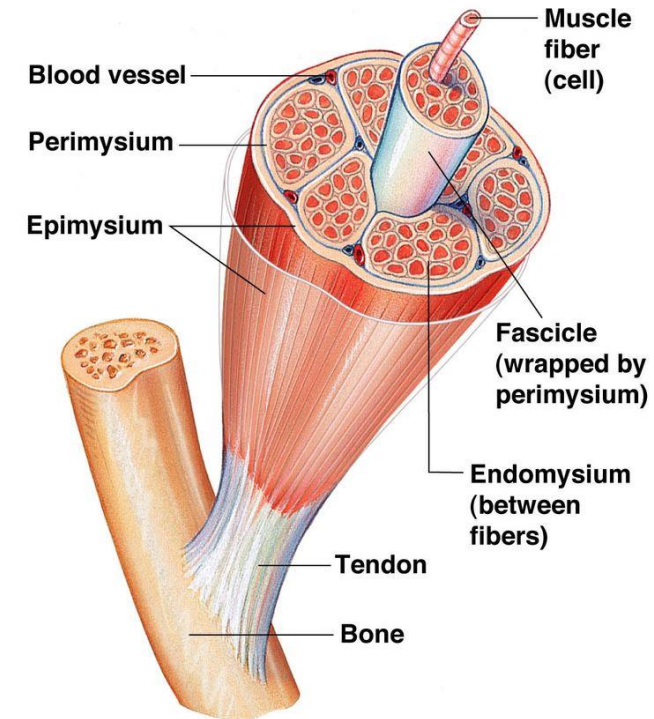
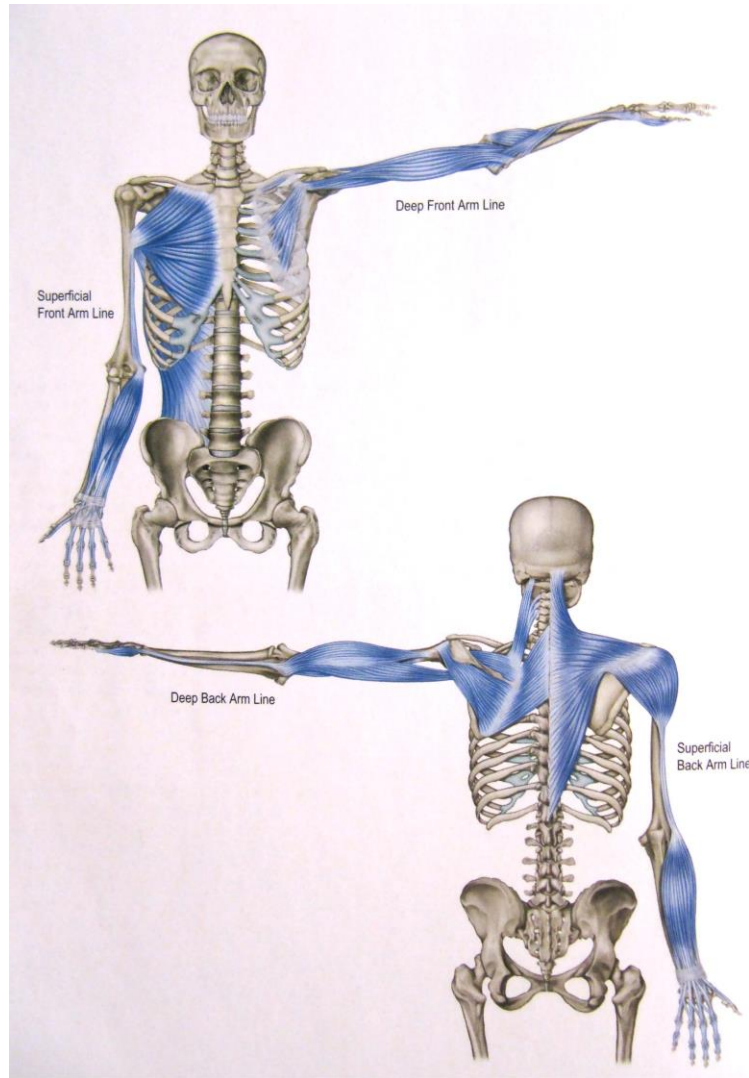
- Trigera punkts ir muskuļu apvidus ar izteiktām palpatorām sāpēm ar izstarojošu sāpju izvērstu uztverošo laukumu.
- Tas ir lokalizēts dziļš palpatori sāpīgs apvidus, kas atrodas sasprindzināta muskuļu kūlīša rajonā.
- Asociācija ar lokālā “muskuļa krampjiem” pie palpācijas.
- Palpācija izraisa lokālas sāpes un perifēras sāpes izstarojuma zonā.

Miofasciālie triggerpunkti apakšdelmā

Miofasciālas sāpes apakšdelmā

Copyright © 2009 Pearson Education, Inc., publishing as Pearson Benjamin Cummings.

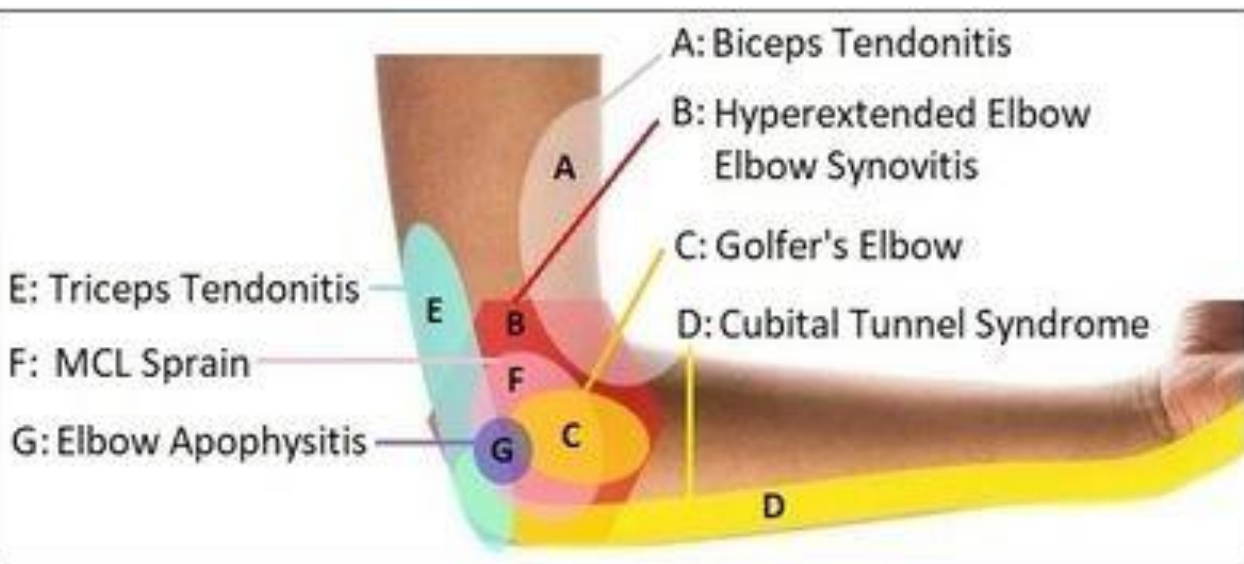
Elkoņa locītavas artroze

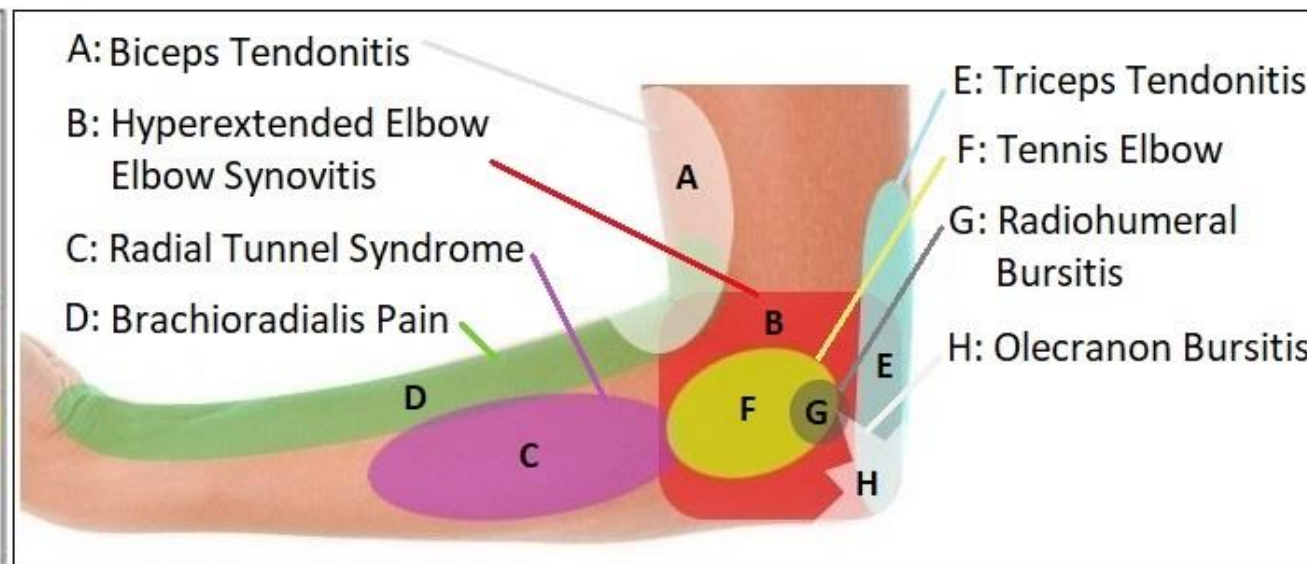
- Aroda izcelsmes elkoņa locītavas artroze attīstās samērā reti.
- Biežāk attīstās **artrīts**, kam pamatā ir trauma vai sistēmiska iekaisīga vai vielmaiņas slimība – jāmeklē iemesls.
- Diagnostika – rentgenogramma, kompjūtertomogrāfija, MRI

Sāpes elkoņa apvidū

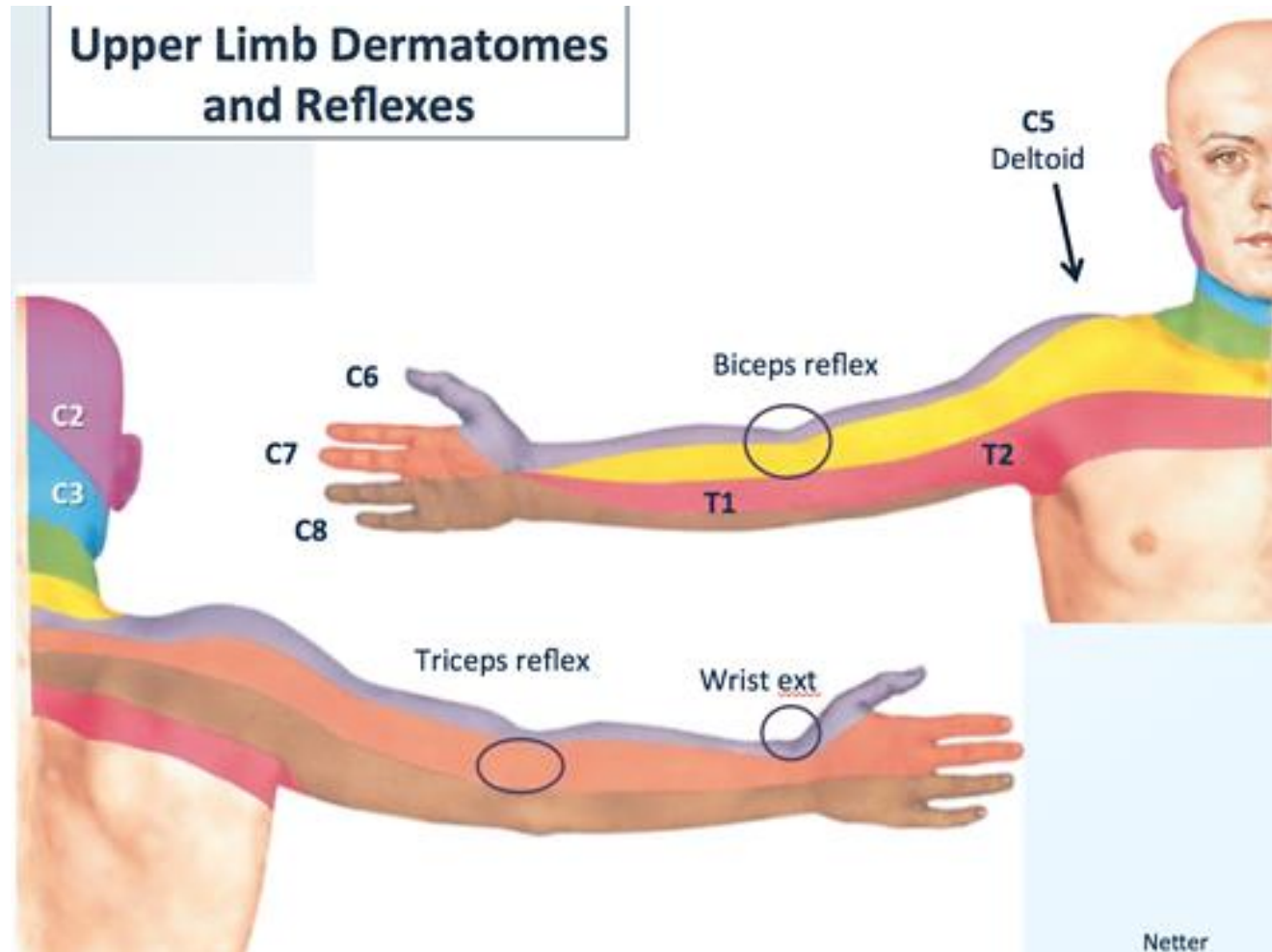

lekšējā virsma

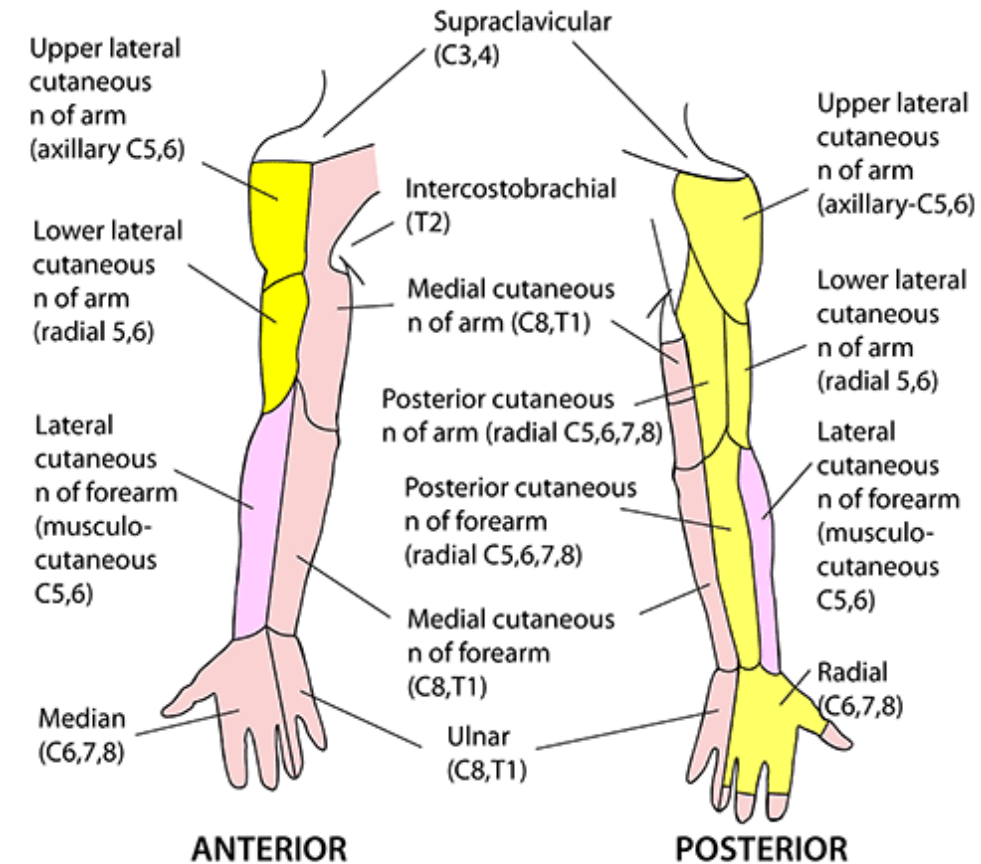

Ārējā virsma

Jušanas traucējumu lokalizācija

CUTANEOUS NERVES OF UPPER LIMB

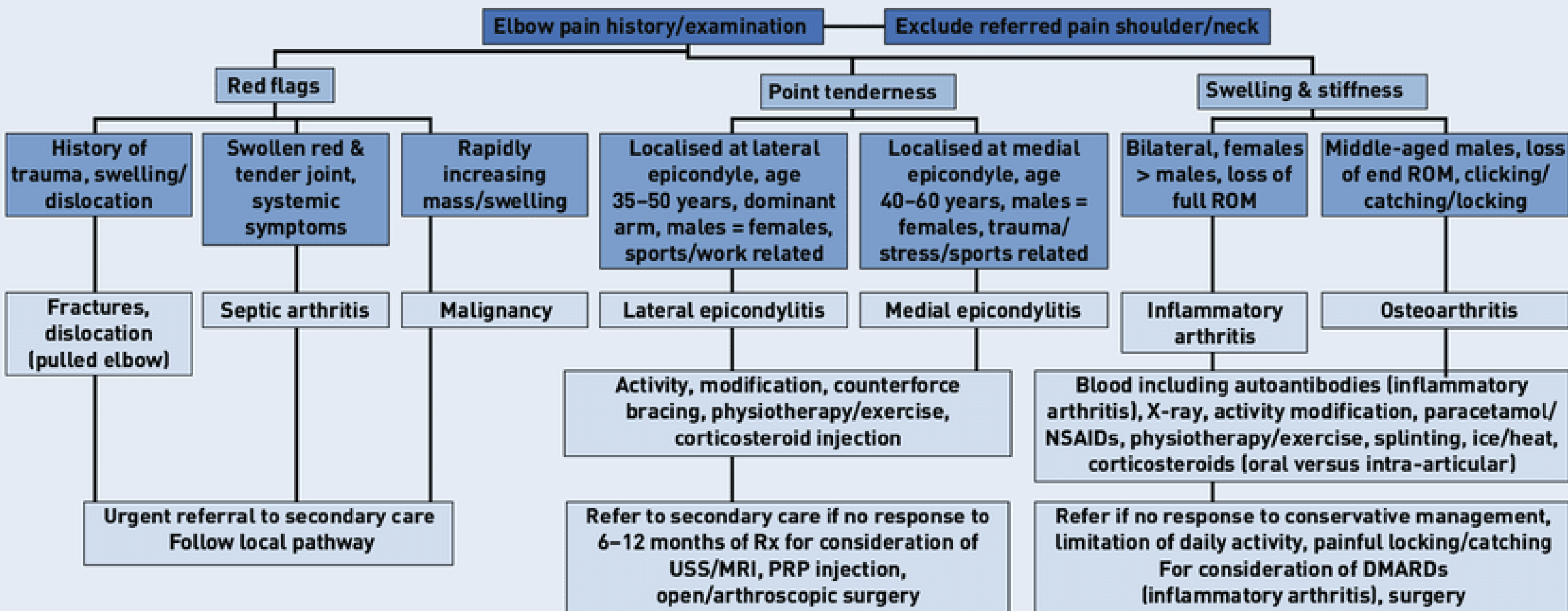
- Lateral cord
- Medial cord
- Posterior cord

Note: there is no lateral cutaneous branch of T1. The intercostal nerve T2, intercostobrachial, & T3 have anterior & posterior branches that anastomose with medial cutaneous nerve of arm to supply medial arm & floor of axilla

Diferenciāldiagnoze (nav arodslimības!!!)

- septiskais artrīts;
- kristālu artropātijas;
- podagra;
- dažādu iemeslu (t.sk. vielmaiņas traucējumu izraisītā) audu kalcinoze;
- traumatiski kaulu un mīksto audu bojājumi
- posttraumatiskas cīpslu pārmaiņas;
- locītavu mežģījumu sekas;
- tendinīti, kas iegūti pārslogojot muskuļus ārpus darba;
- reimatoīdais poliartrīts;
- polimiozīts;
- dermatomiozīts;
- fibromialģija,
- audzēji,
- metastāzes;
- lipomas;
- švanomas;
- asinsvadu malformācijas.

Algoritms sāpju elkonī diferencēšanai

Ārstēšana

- **Ierobežot slodzi!!! Atpūta!**
- Pēc nepieciešamības īslaicīga imobilizācija (elastīga saite, ortozes, ģipsis u.c.), darba nespējas lapa;
- nesteroīdie pretiekaisuma līdzekļi, miorelaksanti īslaicīgi, citi koanalģētiķi;
- fizioprocedūras (lāzerterapija, elektroforēze u.c.);
- atsevišķos gadījumos lokāla injekcija, piem., PRP laterālajam epikondilītam (uzmanīgi ar steroīdu injekcijām cīpslās – var provocēt deģeneratīvas pārmaiņas un plīsumus cīpslā);
- nopietnu bojājumu un smagos hroniskos gadījumos – ķirurģiska ārstēšana;
- pakāpeniska slodzes palielināšana atveseļošanas periodā, **ārstnieciska vingrošana**, kustību apjoma izstrādāšana locītavās, masāža;
- izvērtēt pārslodzes iemeslus, jāveic uzlabojumi darba vidē pirms atgriezt darbā.

Medicīniskā kinezioloģiskā teipošana

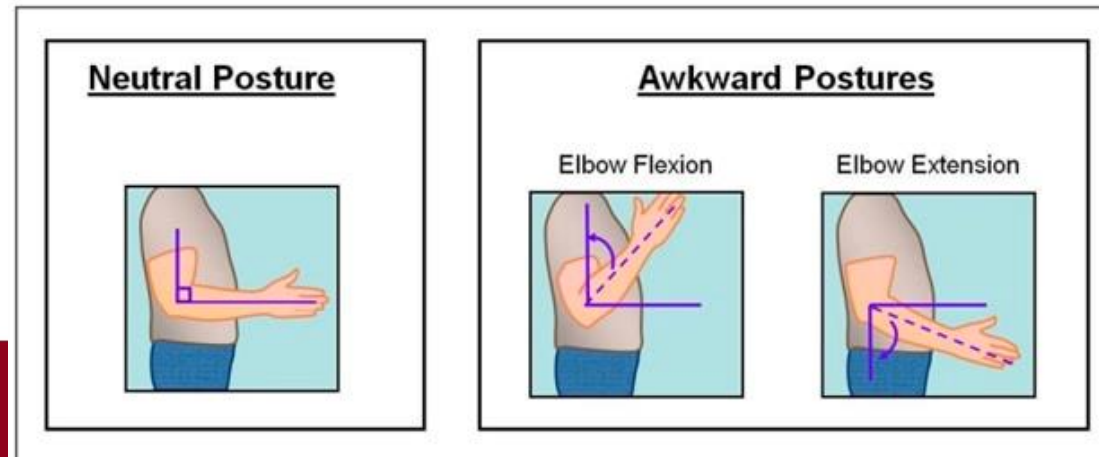
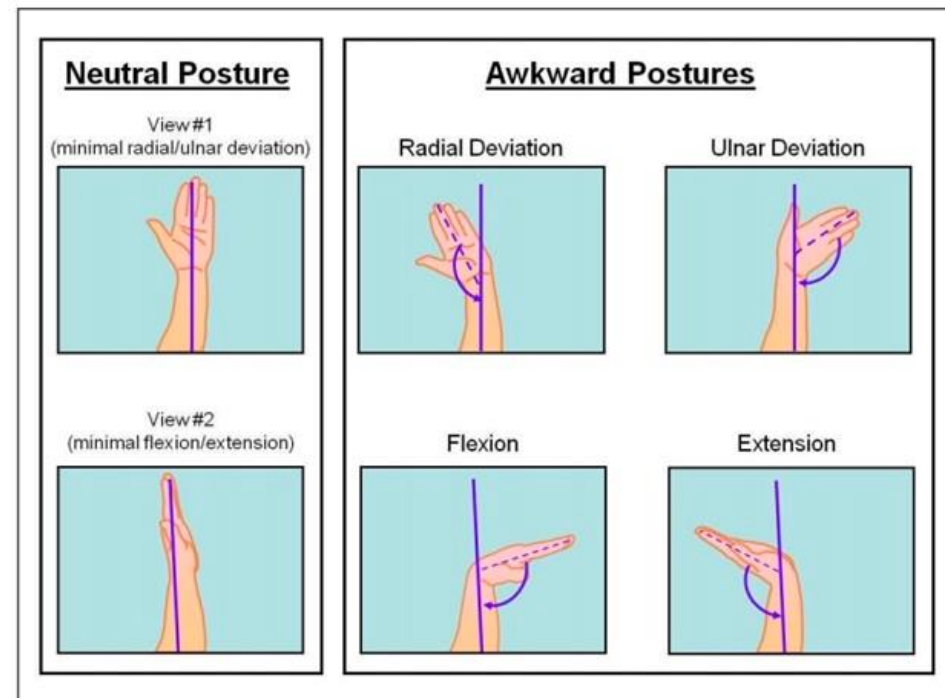

Ortozes elkoņa atslogošanai

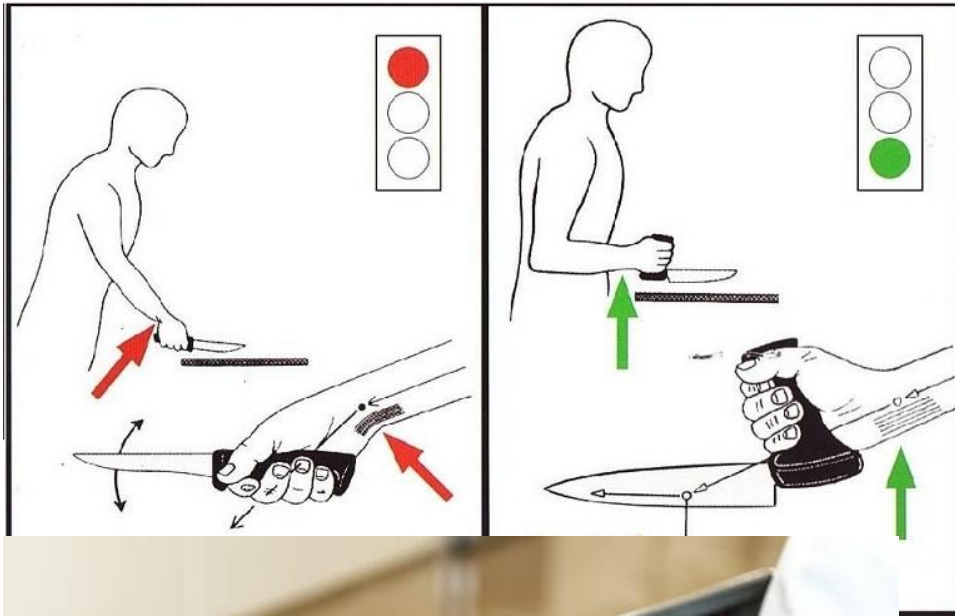

Elkoņa problēmu profilakse

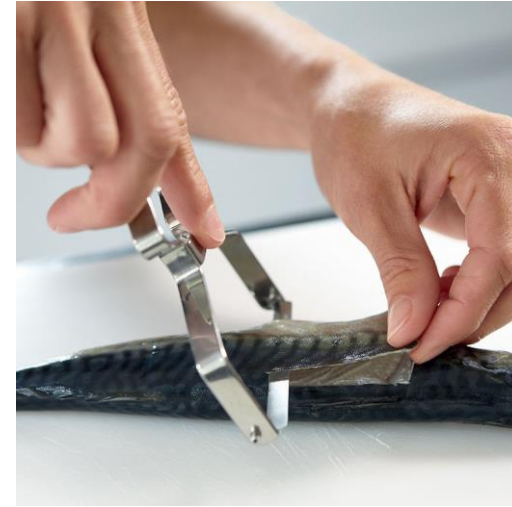
- Strādājot, ievērot plaukstu un elkoņa ergonomisku neitrālu pozīciju.
- Pievērst uzmanību instrumentu rokturiem.
- Izmantot vieglākus instrumentus.
- Elkoni balstīt tikai uz mīkstām virsmām.
- Izvairīties no biežām plaukstu rotācijas kustībām un ilgstošas smaga objekta noturēšanas ar vienu roku.
- Izmantot mehanizāciju, cik iespējams.
- Darbā izmantot pauzes.
- Paužu brīžos veikt stiepšanas vingrinājumus plaukstām un elkoņiem.

Ergonomisko palīglīdzekļu piemēri

Ergonomisko palīglīdzekļu piemēri

Pareizā satvēriena nozīme profilaksē

Ergonomisko palīglīdzekļu piemēri

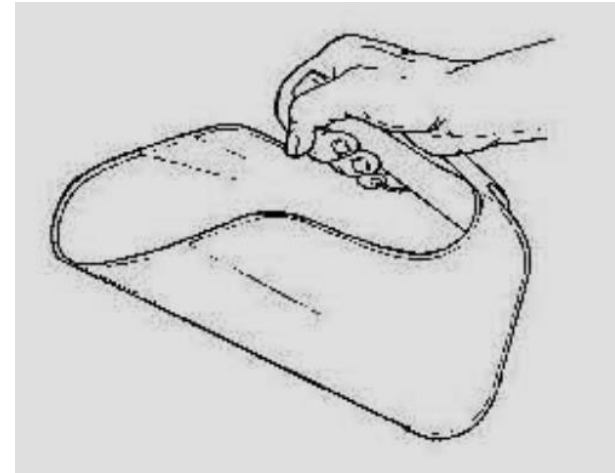
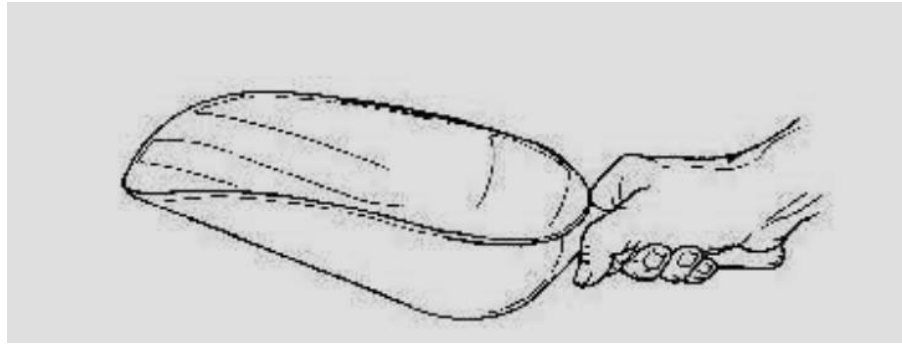

Pareizā satvēriena nozīme profilaksē

<http://www.cdc.gov/niosh/mining/UserFiles/works/pdfs/2011-191.pdf>

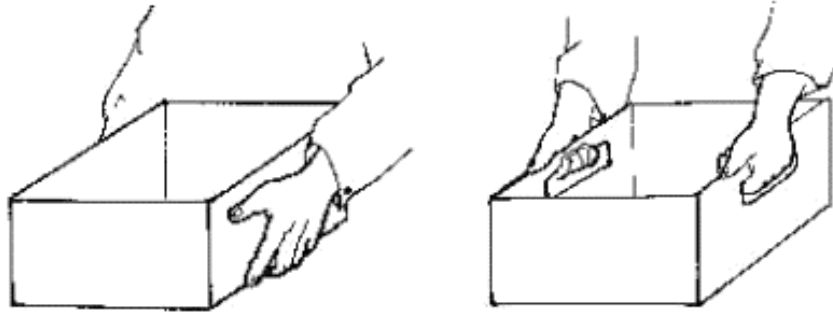
Ergonomisko palīglīdzekļu piemēri

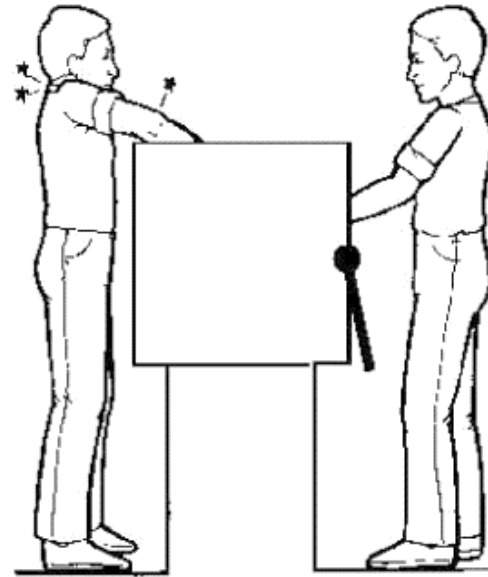
Vērtējot ergonomiku ieteicams vērot darbiniekus, analizēt katras rokas kustības, leņķus, kustību biežumus utt.

Handholds enable use of a power grip, which reduces effort.

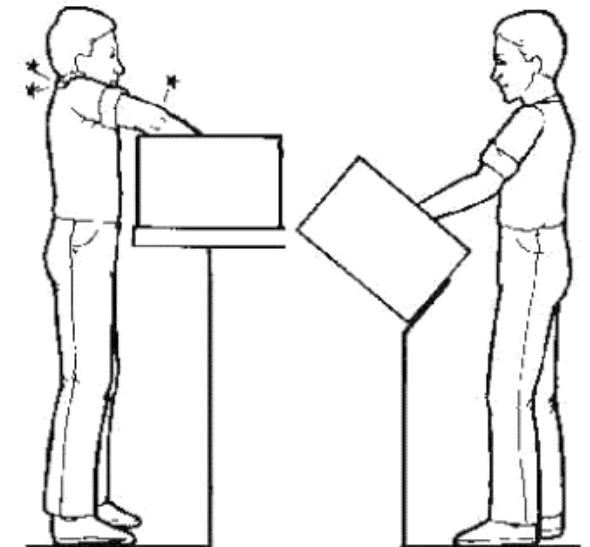
Container with drop down side

More motions

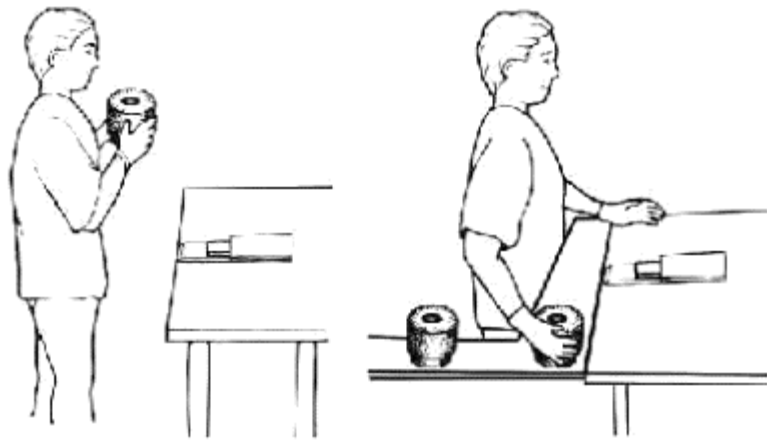

Fewer motions

Tilting container stands is one of the most common, low-cost ways of reducing reaches.

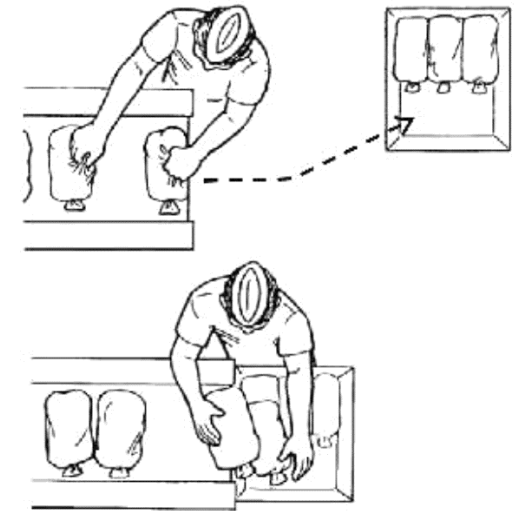

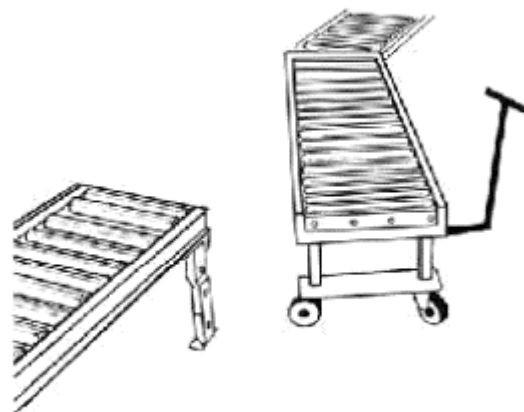
Slide surfaces — Low cost and effective

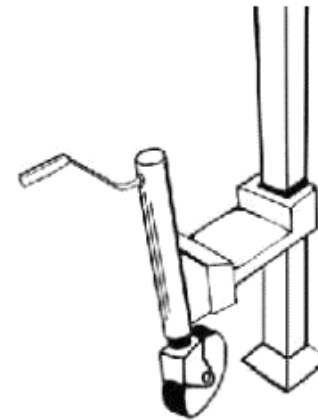
Slides can be configured at low cost in spots where standard conveyors do not fit.

Pay attention to layouts and distances moved.

Hinged gate and handle

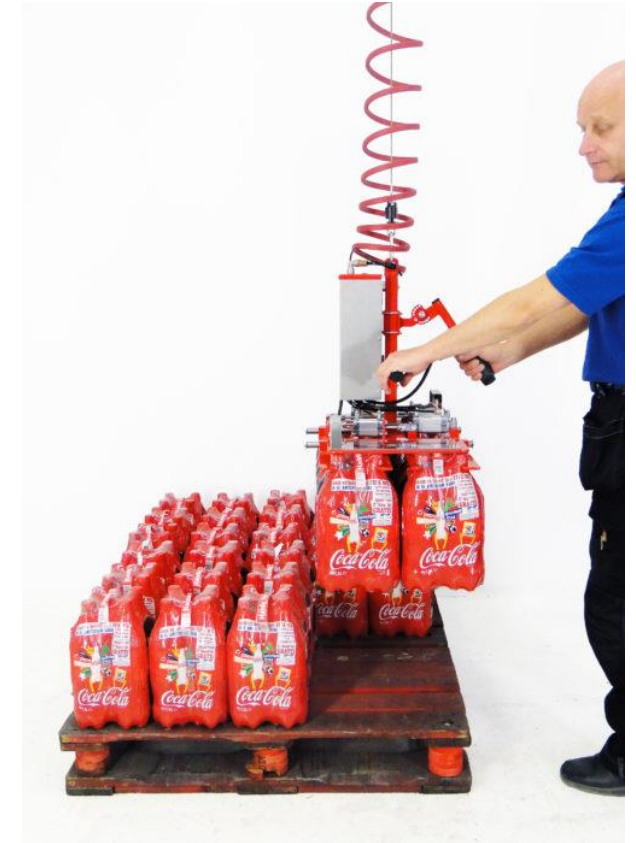

Detachable wheel

Smagumu pārvietošana

Smagumu pārvietošanas automatizācija un atvieglošana

<https://youtu.be/GqWaJZ0UFAw>

<https://youtu.be/Zf86VP-tWcQ>

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Jautājums diskusijai:

Vai formēt arodslimību?

Ja formēt, tad kad?

Paldies par uzmanību!

